DECIZIA COMISIEI

din 23 februarie 2011

privind ajutorul de stat C 48/08 (ex NN 61/08) acordat de Grecia în favoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos SA

[notificată cu numărul C(2011) 1006]

(Numai textul în limba greacă este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2011/452/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

având în vedere decizia prin care Comisia a hotărât inițierea procedurii prevăzute la articolul 108 alineatul (2) din TFUE [1] în ceea ce privește măsura de ajutor nr. C 48/2008 (fostă NN 61/2008) [2],

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate și ținând seama de aceste observații,

întrucât:

I. PROCEDURĂ

(1) La 9 iulie 2007, Comisia a primit o plângere în care se afirma că Grecia a acordat două ajutoare de stat în favoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos SA (denumită în continuare „Ellinikos Xrysos"). În urma schimburilor de informații, la 10 decembrie 2008 Comisia a inițiat procedura oficială de investigare a presupuselor măsuri.

(2) Grecia a transmis observațiile sale cu privire la decizia Comisiei de inițiere a procedurii oficiale de investigare la 23 februarie 2009.

(3) Decizia de inițiere a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 10 martie 2009 [3]. Au fost primite observații din partea a patru părți interesate, astfel: Ellinikos Xrysos, beneficiarul presupuselor măsuri, la 10 aprilie 2009; European Goldfields Ltd, principalul acționar al întreprinderii Ellinikos Xrysos, la 10 aprilie 2009; sindicatele miniere Cassandra, la 2 aprilie 2009; Hellenic Mining Watch, o întreprindere elenă având ca obiect de activitate „protecția mediului și a cetățenilor împotriva consecințelor negative ale mineritului și apărarea bogăției naționale" [4], la 6 aprilie 2009.

(4) Aceste observații au fost comunicate Greciei prin scrisorile din 6 mai 2009 și, respectiv, 7 iulie 2009. Grecia a formulat un răspuns la observațiile părților interesate, în scrisorile din 3 iunie 2009, 20 iulie 2009 și, respectiv, 23 septembrie 2009.

(5) Comisia a solicitat informații suplimentare autorităților elene, la 19 iunie 2009, 11 decembrie 2009 și 22 aprilie 2010, iar Grecia și Ellinikos Xrysos au răspuns prin scrisorile din 23 iulie 2009, 29 iulie 2009, 15 ianuarie 2010, 11 februarie 2010, 12 februarie 2010, 4 mai 2010 și, respectiv, 27 mai 2010. În luna mai 2010, un nou schimb de informații a fost efectuat, prin e-mail, între serviciile Comisiei și autoritățile elene. La 11 februarie 2009 și 24 iunie 2010 au avut loc întâlniri între serviciile Comisiei și autoritățile elene și, respectiv, între serviciile Comisiei și presupusul beneficiar la data de 2 februarie 2009 și 26 iunie 2009.

II. DESCRIEREA DETALIATĂ A AJUTORULUI

II.a. *INFORMAȚII GENERALE PRIVIND DREPTURILE ȘI AUTORIZAȚIILE DE EXPLOATARE MINIERĂ*

(6) Dreptul de exploatare minieră este dreptul de a intra și de a ocupa un anumit teren în scopul exploatării acestuia, prin excavații subterane sau lucrări executate la suprafață, în scopul extracției zăcămintelor minerale care pot exista în zona respectivă. Dreptul de exploatare minieră se transferă odată cu proprietatea care urmează a fi exploatată, ca parte integrantă a acesteia.

[1] Începând de la 1 decembrie 2009, articolele 87 și 88 din Tratatul CE au devenit articolele 107 și, respectiv, 108, din TFUE. Cele două seturi de dispoziții sunt identice din punctul de vedere al conținutului. În sensul prezentei decizii, trimiterile la articolele 107 și 108 din TFUE trebuie înțelese ca trimiteri la articolele 87 și, respectiv, 88 din Tratatul CE, acolo unde este cazul.

[2] Decizia C(2008)7853 final a Comisiei din 10 decembrie 2008 (JO C 56, 10.3.2009, p. 45).

[3] A se vedea nota de subsol 2.

[4] Astfel cum este descrisă în prezentarea transmisă Comisiei.

(7) Dreptul de exploatare minieră diferă de autorizația de exploatare, aceasta din urmă reprezentând o licență pentru desfășurarea de activități de miniere. Această autorizație este eliberată de autoritățile competente pe baza unei evaluări a rapoartelor de fezabilitate și a studiilor de mediu prezentate. În cazul de față, la momentul vânzării din anul 2003, autorizațiile de exploatare minieră se eliberau de către Ministerul Dezvoltării.

II.b. *BENEFICIARUL*

(8) Ellinikos Xrysos este o întreprindere minieră de mari dimensiuni din Grecia, care desfășoară activități de extracție a minereurilor de aur, cupru, plumb, argint și zinc. În 2009, întreprinderea a înregistrat o cifră de afaceri de 44,7 milioane EUR (cu venituri după impozitare de 1,7 milioane EUR), având aproximativ 350 de angajați. La momentul acordării ajutoarelor în cauză (a se vedea punctele 11 și 16-18), Ellinikos Xrysos era considerată o întreprindere de mari dimensiuni, fiind afiliată unei astfel de întreprinderi. În conformitate cu Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definiția microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii ([5]): a) categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) include întreprinderile cu un număr de angajați mai mic de 250 de persoane, o cifră de afaceri de maximum 50 de milioane de EUR și/sau un bilanț anual de cel mult 43 milioane EUR [articolul 2 alineatul (1), titlul I din anexă]; b) pentru a elimina din această categorie grupurile de întreprinderi a căror putere economică o poate depăși pe cea a adevăratelor IMM-uri, trebuie să se facă distincție între diferitele tipuri de întreprinderi, în funcție de gradul lor de autonomie (considerentul 9); c) o „întreprindere autonomă" este o întreprindere care nu este clasificată ca fiind afiliată unei întreprinderi [articolul 3 alineatul (1), titlul I din anexă] și d) o „întreprindere afiliată" este o întreprindere în care majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau membrilor sunt deținute de o altă întreprindere [articolul 3 alineatul (3) litera (a)]. În cazul de față, în decembrie 2003 (momentul vânzării din 2003), 53,3 % din acțiunile întreprinderii Ellinikos Xrysos (160 000 de acțiuni din totalul de 300 000) erau deținute de întreprinderea Greek Mines SA, o filială a întreprinderii Aktor SA. Cifra de afaceri a întreprinderii Aktor pe ultimii doi ani, însemnând 2001 și 2002, a fost de 120,9 milioane EUR și, respectiv, 302,6 milioane EUR. De asemenea, ultimele două bilanțuri anuale ale acestei întreprinderi au fost de 151,9 milioane EUR și, respectiv, 260 milioane EUR ([6]). Aceste cifre definesc întreprinderea Aktor drept întreprindere de mari dimensiuni. Astfel, Ellinikos Xrysos era o întreprindere de mari dimensiuni la momentul acordării ajutoarelor în cauză.

(9) În prezent, acționarii întreprinderii Ellinikos Xrysos sunt European Goldfields Grecia BV (65 % din acțiuni), Hellas Gold BV (30 % din acțiuni) și Aktor SA, o întreprindere elenă de construcții și energie (5 % din acțiuni). European Goldfields Grecia BV și Hellas Gold BV sunt filialele European Goldfields Ltd, o întreprindere canadiană care desfășoară activități în domeniul achiziției, explorării și dezvoltării de terenuri miniere în Balcani.

(10) Ellinikos Xrysos deține și exploatează minele Cassandra. Întreprinderea a achiziționat aceste mine și drepturile de exploatare aferente de la statul elen, în decembrie 2003. Minele Cassandra se află în zona de nord a Greciei și includ minele de aur Olympias și Skouries, precum și minele de cupru Stratoni.

(11) Până în 2003, minele Cassandra s-au aflat în proprietatea întreprinderii TVX Hellas SA care le achiziționase în 1995 de la statul elen, în urma unei licitații publice, contra sumei de 11 miliarde GRD (aproximativ 39,8 milioane EUR ([7])).

(12) În 2002, Consiliul de Stat al Greciei a anulat autorizațiile de exploatare minieră și de prelucrare a aurului la minele Cassandra, în special la Olympias și Stratoni. Autorizațiile de exploatare minieră și de prelucrare a aurului la mina Olympias au fost anulate din rațiuni de protecție a mediului, care au fost apreciate drept motive serioase. Autorizația de exploatare minieră la mina Stratoni a fost anulată deoarece fusese ilegal eliberată de către o autoritate care nu deținea competențe în acest sens.

(13) Ca urmare a anulării de către Consiliul de Stat a autorizațiilor susmenționate, autoritatea competentă, și anume Ministerul Dezvoltării, a emis două ordine referitoare la mina Stratoni: 1) la 7 ianuarie 2003, un ordin de întrerupere a activităților de exploatare a minei și 2) la 29 ianuarie 2003, un ordin de adoptare a unor măsuri de securitate suplimentare. La 18 februarie 2003, în conformitate cu decizia de anulare a autorizației de exploatare, adoptată de către Consiliul de Stat, Ministerul Dezvoltării a emis un alt ordin prin care autoriza reluarea exploatării la mina Stratoni și anula ordinele anterioare, emise la 7 și, respectiv, la 29 ianuarie 2003. Ordinul din 18 februarie 2003 era valabil la momentul vânzării minelor către Ellinikos Xrysos.

(14) De asemenea, în urma anulării autorizațiilor susmenționate de exploatare minieră și de prelucrare a aurului la minele Cassandra, întreprinderea Kinross (o întreprindere minieră canadiană), care deținea în proprietate întreprinderea TVX Hellas, a încetat să o mai finanțeze, pentru a-și menține valoarea acțiunilor. Astfel, TVX Hellas a fost nevoită să declare faliment.

([5]) JO L 124, 20.5.2003, p. 36.

([6]) Astfel cum sunt publicate pe site-ul Internet al întreprinderii Ellaktor SA, societatea mamă a Aktor SA.

([7]) Sumă ajustată pe baza indicelui general din Grecia al prețurilor producției industriale pentru perioada 1995–2003. Vânzarea în cauză se referă la activele industriale (miniere), astfel încât ajustarea trebuie să reprezinte modificările prețurilor din sectorul industrial. Comisia a utilizat, în consecință, indicele prețurilor producției industriale.

II.c. *MĂSURA 1: PREȚUL DE VÂNZARE SUB VALOAREA DE PIAȚĂ*

(15) La 12 decembrie 2003, minele Cassandra au fost transferate din proprietatea întreprinderii TVX către statul elen, contra sumei de 11 milioane EUR, în baza unei tranzacții extrajudiciare, în contextul căreia s-a realizat compensarea reciprocă a creanțelor (creanța întreprinderii TVX Hellas față de bugetul statului elen se ridica la 293,5 milioane EUR). În aceeași zi, statul elen a vândut minele Cassandra întreprinderii Ellinikos Xrysos, pentru suma de 11 milioane EUR, fără efectuarea unei evaluări prealabile a activelor sau organizarea unei licitații deschise. Vânzarea a inclus următoarele: a) minele Stratoni, Skouries și Olympias, împreună cu drepturile de exploatare aferente; b) terenul; c) rezervele de minereuri și d) mijloacele fixe (echipamente de exploatare minieră și prelucrare, locuințe pentru muncitori și clădiri industriale). Potrivit autorităților elene, scopul măsurii a fost găsirea unui proprietar care să dorească să exploateze minele și astfel să asigure protejarea locurilor de muncă și a mediului.

II.d. *MĂSURA 2: EXONERAREA FISCALĂ ȘI REDUCEREA TAXELOR JUDICIARE*

(16) Minele Cassandra au fost vândute de Grecia întreprinderii Ellinikos Xrysos pe baza unui contract încheiat între cele două părți, care a fost ratificat prin Legea nr. 3220/2004 ([8]). În conformitate cu dispozițiile acestei legi, Ellinikos Xrysos a fost scutită de plata oricărei taxe. De asemenea, taxele judiciare și alte cheltuieli au fost reduse la doar 5 % din valoarea reală care ar fi trebuit în mod normal să fie achitată. Potrivit autorităților elene, scopul măsurii a fost crearea unui stimulent pentru potențialii cumpărători, întrucât valoarea minelor era negativă.

(17) Potrivit legislației elene ([9]), impozitul perceput la transferul proprietății bunurilor imobiliare este de 7 % din valoarea bunului vândut pentru primii 15 000 de EUR și de 9 % pentru restul sumei. De asemenea, conform Codului Minier Elen ([10]), impozitul special pe transferul drepturilor de exploatare minieră este de 5 % din valoarea drepturilor transferate (adică valoarea minei).

(18) În decizia sa, Comisia a calculat suma totală a ajutorului acordat prin măsurile 1 și 2 la 15,34 milioane EUR, ținând seama de:

(a) valoarea celor trei mine (Stratoni, Olympias și Skouries) care împreună formează minele Cassandra, pe baza factorilor economici aplicabili la momentul vânzării, precum și capacitatea acestor mine de a fi operaționale (a se vedea analiza detaliată de la punctele 63–79);

(b) valoarea terenului minelor Cassandra, astfel cum a fost calculată într-un raport de evaluare (a se vedea punctul 19) și confirmată pe baza prețului plătit pentru cea mai mare parte a acestui teren în cadrul unei licitații publice din 1995 (a se vedea analiza detaliată de la punctele 80–90);

(c) valoarea resurselor de minereuri achiziționate de Ellinikos Xrysos prin vânzarea din 2003, stabilită pe baza aceluiași raport de evaluare (a se vedea analiza detaliată de la punctele 91–97);

(d) valoarea impozitului datorat, de la plata căruia Ellinikos Xrysos a fost scutită prin contractul de vânzare (a se vedea analiza detaliată de la punctele 118-124).

(19) În decizia de inițiere a procedurii din 10 decembrie 2008, Comisia ridica problema dacă minele Cassandra au fost vândute de Grecia întreprinderii Ellinikos Xrysos la valoarea lor de piață, deoarece vânzarea s-a efectuat fără o licitație deschisă sau o evaluare a activelor de către un expert independent și, de asemenea, dacă această vânzare sub valoarea de piață este compatibilă cu TFUE. S-a făcut referire la un raport de evaluare a activelor minelor Cassandra, întocmit în numele întreprinderii European Goldfields, unul dintre acționarii întreprinderii Ellinikos Xrysos. Potrivit acestui raport, valoarea de piață corectă a activelor minelor Cassandra era de 500 de milioane USD (echivalentul a 411 milioane EUR la 30 iunie 2004, aplicând rata de schimb de 1,2155 USD/EUR ([11]) valabilă la acea dată). Raportul (denumit în continuare „raportul Behre Dolbear") a fost întocmit de către Behre Dolbear International Ltd., o importantă „întreprindere internațională de consultanță în industria minieră", potrivit întreprinderii European Goldfields ([12]).

(20) De asemenea, Comisia și-a exprimat rezervele cu privire la faptul că exonerarea fiscală și reducerea taxelor judiciare constituie o scutire de la obligațiile financiare către stat și sunt compatibile cu TFUE.

([8]) Monitorul Oficial Elen din 28 ianuarie 2004.

([9]) Legea nr. 1521/1950 ratificată prin Legea nr. 1587/1950, Monitorul Oficial Elen, seria I, nr. 294.

([10]) Codul Minier Elen din 1973, Monitorul Oficial Elen, seria I, nr. 277, 5.10.1973.

([11]) În decizia din 10 decembrie 2008, de inițiere a procedurii oficiale de investigare, Comisia a utilizat rata de schimb valabilă la data de 28 septembrie 2004, data publicării raportului Behre Dolbear, și a transformat USD în EUR, ajungând astfel de la valoarea de 500 de milioane USD, atribuită în raport, la 408 milioane EUR. În contextul acestei decizii, Comisia a hotărât să utilizeze rata de schimb mai adecvată, valabilă la 30 iunie 2004, deoarece aceasta a fost data la care atât raportul Behre Dolbear, cât și valorile atribuite în acest raport erau valabile.

([12]) Numele Behre Dolbear este legat, de asemenea, de diverse rapoarte de evaluare și studii în industria minieră (în numele Națiunilor Unite, al Citibank, al guvernului Indiei și al unor societăți precum Anglo Asian Mining Plc., Chaarat Holdings Ltd. și Central African Mining and Exploration Company Plc.).

III. **OBSERVAȚIILE GRECIEI ȘI ALE PĂRȚILOR INTERESATE**

III.a. *OBSERVAȚIILE GRECIEI ȘI ALE BENEFICIARULUI*

(21) Observațiile Greciei și ale beneficiarului se suprapun în mare măsură, prin urmare Comisia le va prezenta împreună în același capitol, la punctele 22–31.

(22) Potrivit autorităților elene și beneficiarului, Grecia a acționat ca intermediar în vânzarea din 2003, din singurul motiv că TVX Hellas, aflată în plină procedură de faliment, nu putea vinde minele direct întreprinderii Ellinikos Xrysos. De asemenea, atât autoritățile elene, cât și beneficiarul susțin că Grecia nu a avut niciodată în proprietate minele și nu a primit niciun ban din vânzarea din 2003, deoarece suma de 11 milioane EUR a fost plătită direct întreprinderii TVX Hellas, și că, în 1995, tranzacția de vânzare fusese realizată între TVX Hellas și proprietarul anterior, o întreprindere privată aflată în lichidare, prin urmare vânzarea din 2003 nu a implicat resurse ale statului.

(23) De asemenea, autoritățile elene și beneficiarul susțin că, la momentul vânzării, valoarea de piață a minelor Cassandra era redusă sau chiar negativă, din cauza întreruperii activității pe o perioadă îndelungată de timp și a anulării autorizațiilor de exploatare minieră. Valoarea de piață negativă a minelor ar putea fi demonstrată și de valoarea negativă atribuită minelor de către compania Kinross, proprietarul întreprinderii TVX Hellas și operator în economia de piață, care a înregistrat pierderi semnificative din capitalul investit. Autoritățile elene și beneficiarul pretind că prețul pozitiv plătit de Ellinikos Xrysos, tot o întreprindere privată, este justificat de clauza de anulare prevăzută în contract, care elimină riscurile cumpărătorului. În plus, autoritățile elene și beneficiarul menționează că terenul achiziționat de o întreprindere minieră poate fi folosit exclusiv pentru activități miniere și nu are o valoare de piață, întrucât legislația elenă acordă prioritate activităților miniere în aceste regiuni. Prin urmare, autoritățile elene și beneficiarul consideră că reducerea valorii drepturilor miniere, cauzată de întreruperea pe o perioadă de timp îndelungată a activității și anularea autorizațiilor de exploatare minieră au determinat, de asemenea, reducerea valorii terenului. În sfârșit, în privința rezervelor de aur care făceau parte din activele vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos, autoritățile elene și beneficiarul susțin că în 2003 acestea au avut o valoare negativă din cauza prețului relativ scăzut al aurului, precum și a cheltuielilor relativ ridicate, de exemplu cele de transport și prelucrare.

(24) Pe lângă argumentele de mai sus, în ceea ce privește criteriile economiei de piață care trebuie luate în considerare într-o tranzacție, autoritățile elene și beneficiarul susțin că aceste criterii includ aspecte de mediu și sociale, legate de imaginea întreprinderii și satisfacția personalului. Faptul că și TVX Hellas, un operator în economia de piață, a luat în considerare aspectele ocupaționale și de mediu, plătind compensațiile asociate, sprijină acest argument. De asemenea, autoritățile elene și beneficiarul afirmă că dacă minele nu ar fi fost vândute, statul elen ar fi trebuit să suporte costuri de mediu semnificative, în valoare de aproximativ 15,7 milioane EUR și că, la momentul respectiv, prețul plătit de Ellinikos Xrysos a fost justificat și de criteriile economiei de piață, întrucât a fost egal cu prețul cerut de TVX Hellas, o întreprindere privată. În opinia Greciei și a beneficiarului, TVX Hellas ar fi cerut un preț mai mare dacă ar fi putut și, în plus, afirmă că prețul plătit de Ellinikos Xrysos a fost egal cu valoarea contabilă a activelor menționată în situațiile financiare ale întreprinderii TVX Hellas. În sfârșit, autoritățile elene și beneficiarul susțin că prețul plătit la vânzarea din 2003 a reprezentat valoarea reală a minelor, adică valoarea minei Stratoni, întrucât aceasta era singura care mai funcționa. În ceea ce privește Skouries, Grecia și beneficiarul menționează că la această mină nu a avut loc nicio exploatare minieră și nu s-au realizat niciodată investiții, în afara activității de cercetare minieră întreprinse de TVX Hellas anterior vânzării din 2003. De asemenea, Grecia și beneficiarul afirmă că sunt necesare investiții importante pentru crearea unei unități de exploatare la mina Skouries. Din motivele arătate mai sus, Grecia și beneficiarul consideră că vânzarea din 2003 nu a conferit un avantaj întreprinderii Ellinikos Xrysos.

(25) În ceea ce privește raportul Behre Dolbear, nici Grecia și nici beneficiarul nu contestă credibilitatea firmei Behre Dolbear, însă resping raportul și afirmă că acesta nu poate fi luat în considerare deoarece a fost întocmit pentru a atrage atenția investitorilor, iar momentul de referință din raport (iunie 2004) nu coincide cu cel al vânzării (decembrie 2003). De asemenea, Grecia și beneficiarul susțin că valoarea minelor, astfel cum a fost estimată de Behre Dolbear, se referă deopotrivă la active și la autorizațiile de exploatare relevante, în timp ce Ellinikos Xrysos a achiziționat doar activele, autorizațiile de exploatare urmând să fie acordate ulterior de către statul elen. În plus, Grecia și beneficiarul afirmă că raportul nu se referă la activele vândute, ci la valoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos ca întreprindere în activitate și că, prin urmare, această valoare nu indică valoarea activelor vândute de statul grec în decembrie 2003. În sfârșit, Grecia și beneficiarul menționează că în tabelul 5.3 de la pagina 37 din raport, Behre Dolbear estimează valoarea actuală netă a producției auxiliare a minelor Cassandra ca fiind negativă, respectiv, 2,59 milioane EUR; prin urmare, prețul efectiv plătit (11 milioane EUR) a fost mai mare decât valoarea de piață a minelor.

(26) În cazul în care, totuși, raportul Behre Dolbear este luat în considerare, Grecia susține că dintre cele trei metode diferite folosite în raport, doar metoda veniturilor poate fi acceptată, întrucât este o metodă de evaluare primară utilizată la nivel internațional și aceasta numai în ceea ce privește data de validare a raportului, cu condiția acordării autorizațiilor de exploatare și a efectuării unor investiții importante.

(27) Autoritățile elene și beneficiarul recunosc faptul că Grecia a vândut activele direct întreprinderii Ellinikos Xrysos, fără o licitație deschisă sau o evaluare prealabilă, din cauza constrângerilor de timp în ceea ce privește protejarea locurilor de muncă și a mediului. De asemenea, autoritățile elene și beneficiarul menționează că TVX Hellas avea creanțe de 293,5 milioane EUR față de bugetul statului elen, din cauza pierderilor din investițiile pe care aceasta le-a efectuat în mine (care nu au mai funcționat după deciziile de anulare din 2002) și a costurilor de mediu pe care întreprinderea le-a suportat. Autoritățile elene și beneficiarul arată că în contractul de vânzare nu a existat nicio clauză referitoare la numărul minim de locuri de muncă, deoarece activitățile miniere necesită un număr important de lucrători și este imposibil de cuantificat o obligație privind menținerea locurilor de muncă. În sfârșit, autoritățile elene și beneficiarul afirmă că, în cazul în care Comisia ar emite un ordin de recuperare, s-ar putea depune o cerere de anulare a contractului, solicitându-se statului elen restituirea sumei de 11 milioane EUR întreprinderii Ellinikos Xrysos, iar activele ar putea fi restituite acesteia.

(28) De asemenea, autoritățile elene afirmă că se putea lua drept referință valoarea stabilită la licitația deschisă din 1995 și că valoarea terenului putea fi considerată ca fiind neschimbată. Autoritățile elene susțin că metoda folosită în raportul Behre Dolbear (metoda veniturilor) poate fi acceptată, dar numai în ceea ce privește data raportului (30 iunie 2004) și cu condiția acordării autorizațiilor de exploatare și efectuării de investiții. În sfârșit, autoritățile elene recunosc faptul că, la momentul vânzării, mina Stratoni deținea autorizații de exploatare valabile și, prin urmare, era operațională și îndeplinea condițiile clauzei de „instalație de producție auxiliară" din raportul Behre Dolbear.

(29) În ceea ce privește exonerarea fiscală și reducerea taxelor judiciare, beneficiarul consideră că impozitul obligatoriu pentru transferul minelor nu a fost aplicabil în cazul de față. În opinia Greciei, valoarea minelor era negativă, prin urmare era necesar un stimulent pentru încurajarea potențialilor cumpărători. De asemenea, Grecia menționează că articolul 173 din Codul Minier Elen prevede o taxă de aproximativ 5 %, dar numai pentru tranzacțiile ocazionate, în opinia sa, de incidente nefericite („*με επαχθή αιτία*"), de exemplu în cazul decesului proprietarului, prin urmare această taxă nu se putea aplica în cazul de față. În plus, beneficiarul afirmă că, deoarece există o clauză de anulare, contractul de vânzare nu este încă definitiv, prin urmare ar fi prematur să se impună o taxă de orice fel. În sfârșit, beneficiarul susține că reducerea taxelor judiciare nu implică resurse ale statului, având în vedere faptul că avocații desfășoară o activitate profesională privată, iar taxele și onorariile acestora au fost achitate în mod corect.

(30) Grecia recunoaște faptul că, în toate cazurile de vânzare de terenuri se percepe o taxă între 7 % și 9 %, indiferent dacă este vorba de o vânzare a activelor unei întreprinderi sau de bunurile unei persoane fizice.

(31) În sfârșit, atât Grecia, cât și beneficiarul susțin că, în conformitate cu Orientările din 1998 privind ajutoarele regionale și cu Cadrul multisectorial pe 2002 privind ajutoarele regionale pentru proiecte mari de investiții, ambele aplicabile la momentul vânzării, chiar dacă vânzarea din 2003 ar constitui ajutor de stat în favoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos, aceasta ar fi eligibilă pentru ajutor, deoarece se află într-o zonă eligibilă, potrivit dispozițiilor articolului 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE. De asemenea, beneficiarul susține că putea fi eligibil pentru ajutor, în conformitate cu Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare, Orientările din 2008 privind ajutorul de stat pentru protecția mediului și articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, deoarece investiția în cauză a fost realizată într-un sector și o zonă de interes național vital. În ceea ce privește exonerarea fiscală, beneficiarul afirmă că valoarea impozitului s-a ridicat la 38 000 EUR; prin urmare impozitul a fost mai mic decât pragul *de minimis* pentru ajutor (100 000 EUR pe o perioadă de trei ani) ([13]) și nu a avut drept consecință conferirea unui avantaj întreprinderii Ellinikos Xrysos.

III.b. *OBSERVAȚIILE ALTOR PĂRȚI INTERESATE*

(32) Comisia a primit, de asemenea, observațiile întreprinderii Hellenic Mining Watch ([14]) cu privire la decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare. Hellenic Mining Watch susține că activele minelor Cassandra includ și proprietăți imobiliare considerabile care sporesc semnificativ valoarea totală a minelor, dar că acestea nu au fost luate în considerare în raportul Behre Dolbear. Hellenic Mining Watch respinge motivul protejării locurilor de muncă, invocat pentru a justifica transferul minelor fără respectarea procedurilor legale, deoarece contractul de vânzare nu a inclus nicio obligație a Ellinikos Xrysos de a recruta un anumit număr sau un număr minim de lucrători.

(33) De asemenea, Hellenic Mining Watch respinge motivele legate de protecția mediului, invocate pentru justificarea transferului minelor fără respectarea procedurilor legale, argumentând că articolul 1 din contractul de vânzare din 2003 scutește Ellinikos Xrysos de orice răspundere în ceea ce privește efectele nocive asupra mediului, întrucât aceste efecte sau cauza lor au survenit anterior datei publicării legii prin care contractul a fost ratificat. În fine, Hellenic Mining Watch susține că activele minelor au inclus, de asemenea, rezerve de minereuri conținând aur, a căror valoare se ridica la 80 de milioane EUR și care nu au fost menționate în contractul de vânzare încheiat cu Ellinikos Xrysos.

([13]) Stabilit în Regulamentul (CE) nr. 69/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutorul de minimis, regulament aplicabil la momentul vânzării din 2003.

([14]) A se vedea punctul (3).

(34) Ca răspuns la observațiile întreprinderii Hellenic Mining Watch, Grecia își exprimă din nou opinia că Ellinikos Xrysos nu a beneficiat de un ajutor de stat și susține, în special, că statul elen nu a acționat nici în calitate de proprietar și nici de vânzător al minelor, ci de simplu intermediar într-o tranzacție între două părți private. De asemenea, Grecia consideră că afirmațiile întreprinderii Hellenic Mining Watch sunt vagi, inexacte și contradictorii. În sfârșit, Grecia susține că Hellenic Mining Watch urmărește restituirea către stat a minelor Cassandra, deoarece obiectivul final al acesteia este protecția mediului.

(35) De asemenea, Comisia a primit observațiile sindicatelor minelor Cassandra ([15]) cu privire la decizia de inițiere a procedurii. Sindicatele își exprimă îndoiala că măsurile constituie ajutor de stat ilegal, făcând referire la contribuția pe care minele Cassandra o au în sectorul economiei și al ocupării forței de muncă.

IV. **EVALUAREA AJUTORULUI**

(36) Pe baza datelor de mai sus și a argumentelor Greciei și altor părți terțe interesate, Comisia prezintă, în capitolul următor, o evaluare a măsurilor în cauză. În primul rând, Comisia va evalua existența ajutorului de stat în măsurile examinate, pentru a stabili dacă acestea implică un ajutor de stat (subsecțiunea IV.a). În al doilea rând, în cazul în care, într-adevăr, măsura implică un ajutor de stat, Comisia va evalua compatibilitatea acestuia cu piața internă (subsecțiunea IV.b).

IV.a. *EXISTENȚA AJUTORULUI DE STAT ÎN SENSUL ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (1) DIN TFUE*

(37) Pentru a stabili dacă o măsură constituie ajutor de stat, Comisia trebuie să evalueze dacă măsura contestată îndeplinește condițiile articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Acest articol prevede următoarele: „Cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.

(38) Având în vedere această dispoziție, Comisia va evalua în cele ce urmează dacă măsurile contestate acordate în favoarea Ellinikos Xrysos constituie ajutor de stat.

MĂSURA 1: PREȚUL DE VÂNZARE SUB VALOAREA DE PIAȚĂ

a. ***Avantajul***

(39) Atunci când statul vinde active la un preț situat sub valoarea de piață, se conferă un avantaj cumpărătorului (care primește activele la un preț subvenționat), ceea ce poate constitui un ajutor de stat. Dimpotrivă, activele sunt vândute la valoarea de piață (așadar, excluzând orice ajutor din partea statului) atunci când prețul este stabilit de către un evaluator independent și corespunde prețului de vânzare sau când vânzarea se realizează printr-o licitație competitivă, deschisă, transparentă și necondiționată, selectându-se oferta cea mai bună ([16]).

(40) În cazul de față, minele Cassandra au fost vândute fără o licitație deschisă sau o evaluare prealabilă. Pentru a evita acordarea unui ajutor, statul trebuie să se comporte ca un proprietar rațional care are interesul de a-și maximiza profitul, așadar ca un „vânzător din economia de piață”, și să urmărească obținerea celor mai bune rezultate financiare dintr-o vânzare. Astfel, în cazul de față, Comisia a analizat dacă statul elen a acționat ca un vânzător din economia de piață.

(41) Autoritățile elene și beneficiarul afirmă că aspectele de mediu și cele sociale ar trebui să constituie, de asemenea, criterii ale economiei de piață, deoarece țin de imaginea companiei și de satisfacția personalului. În opinia lor, acest argument este susținut de faptul că TVX Hellas, un operator din economia de piață, a ținut seama atât de aspectele legate de ocuparea forței de muncă, cât și de cele de mediu, plătind compensații angajaților săi, inclusiv de datoriile din trecut legate de mediu (datorii anterioare vânzării din 2003). Autoritățile elene și beneficiarul susțin că, în aceeași manieră, un vânzător din economia de piață ar accepta un preț redus pentru a satisface cerințele de mediu și pe cele sociale.

(42) Comisia nu poate accepta argumentul de mai sus. Aspectele de mediu și cele sociale sunt, prin natura lor, aspecte de interes public care țin de competența autorităților publice. Un vânzător din economia de piață poate ține seama de problemele de mediu și cele legate de șomaj, cel mult într-o măsură limitată, în scopul de a-și proteja sau cultiva imaginea de operator economic responsabil din punct de vedere social și al mediului, fără însă ca interesele sale financiare să fie afectate în mod semnificativ. În orice caz, în contextul unei vânzări, un vânzător rațional din economia de piață ar evalua și cuantifica orice plăți sau costuri pe care le implică aceste aspecte, pentru a stabili măsura în care pot acestea să influențeze un preț acceptabil. În cazul de față, Comisia observă faptul că în contract nu sunt incluse specificații financiare și că Grecia nu a demonstrat că la momentul vânzării efectuase o evaluare a acestor costuri financiare.

(43) De asemenea, autoritățile elene și beneficiarul consideră că minele aveau o valoare de piață negativă, aceasta fiind demonstrată și prin faptul că Kinross, proprietarul întreprinderii TVX Hellas și operator în economia de piață, a

([15]) A se vedea punctul (3).

([16]) Raportul privind politica de concurență, 1993, p. 256.

atribuit o valoare negativă minelor atunci când a înregistrat pierderi importante din investițiile în minele respective.

(44) Comisia nu poate accepta argumentul de mai sus. TVX Hellas și-a suspendat activitatea la minele Cassandra ca urmare a anulării de către Consiliul de Stat a autorizațiilor de exploatare. Mina Stratoni deținea însă o autorizație de exploatare valabilă în momentul în care TVX Hellas a vândut-o statului elen (a se vedea punctul 13), în timp ce autorizația minei Olympias a rămas anulată. Prin urmare, Comisia consideră că decizia întreprinderii TVX Hellas de a vinde minele Cassandra a fost influențată de eșecul investițiilor semnificative pe care le-a efectuat la mina Olympias. În consecință, comportamentul întreprinderii TVX Hellas a fost influențat de valoarea investiției la mina Olympias și nu de valoarea minei Stratoni.

(45) Autoritățile elene și beneficiarul recunosc că Grecia a vândut activele direct întreprinderii Ellinikos Xrysos, fără o licitație deschisă sau o evaluare prealabilă, din cauza constrângerilor de timp în ceea ce privește protejarea locurilor de muncă și a mediului. Referitor la protecția mediului, autoritățile elene și beneficiarul susțin că, dacă minele nu ar fi fost vândute, statul elen ar fi trebuit să suporte costuri de mediu considerabile, de aproximativ 15,7 milioane EUR. În legătură cu protejarea locurilor de muncă, autoritățile elene și beneficiarul recunosc că în contractul de vânzare nu a existat nicio clauză referitoare la menținerea unui număr minim de locuri de muncă, dar menționează că o astfel de obligație a fost imposibil de cuantificat și că sectorul minier necesită un număr important de lucrători.

(46) În privința celor de mai sus, Comisia constată că valoarea activelor vândute nu a fost evaluată înainte de efectuarea vânzării și că această vânzare nu s-a realizat printr-un proces deschis, ci prin contact direct cu cumpărătorul. În ceea ce privește presupusele costuri de mediu pe care statul elen ar fi trebuit să le suporte, Comisia observă că nici în contract și nici în alt document de la momentul respectiv nu se face referire la aceste costuri. De asemenea, Comisia constată că, în afara obligațiilor prevăzute de legislația aplicabilă, cumpărătorului nu i-au fost impuse alte costuri de mediu. Comisia consideră că, dacă la stabilirea prețului unei vânzări costurile de mediu ar constitui un factor determinant, un vânzător privat ar evalua și cuantifica cu atenție aceste costuri înainte de a stabili prețul de vânzare. Grecia nu a demonstrat că, la momentul vânzării, efectuase o astfel de evaluare și cuantificare sau că luase în considerare, în orice alt mod, aceste costuri de mediu.

(47) De asemenea, Comisia observă că în contractul de vânzare din 2003 nu a fost inclusă nicio clauză prin care cumpărătorul să fie obligat să mențină sau să creeze un număr minim de locuri de muncă. Prin urmare, Comisia nu poate accepta argumentul că respectivul cumpărător a fost obligat să mențină mai multe locuri de muncă decât era necesar din punct de vedere economic, întrucât contractul de vânzare nu conținea nicio obligație în acest sens. Așadar, Comisia consideră că, din perspectiva unui vânzător privat, niciun argument legat de numărul de locuri de muncă sau de protejarea acestora nu poate reprezenta cauza unei valori a prețului de vânzare sub valoarea de piață a minelor.

(48) Astfel, pe baza celor prezentate la punctele 46 și 47, Comisia nu poate accepta argumentele Greciei și ale beneficiarului, descrise la punctul 45.

(49) În ceea ce privește protejarea locurilor de muncă și a mediului (a se vedea punctul 45), Hellenic Mining Watch respinge motivele legate de protejarea locurilor de muncă, invocate pentru vânzarea minelor fără respectarea procedurilor legale, arătând că în contractul de vânzare nu a fost inclusă nicio obligație pentru Ellinikos Xrysos de a recruta un anumit număr sau un număr minim de lucrători. De asemenea, Hellenic Mining Watch consideră că Ellinikos Xrysos a beneficiat de un avantaj, deoarece articolul 1 din contractul de vânzare din 2003 scutește Ellinikos Xrysos de orice răspundere în ceea ce privește efectele nocive asupra mediului, întrucât aceste efecte sau cauza lor au survenit anterior datei publicării legii prin care contractul respectiv a fost ratificat.

(50) În legătură cu al doilea argument al întreprinderii Hellenic Mining Watch, prezentat anterior, Comisia constată că într-adevăr, contractul de vânzare din 2003 exonerează Ellinikos Xrysos de orice răspundere în ceea ce privește efectele nocive asupra mediului, întrucât aceste efecte sau cauza lor au survenit anterior datei publicării legii prin care contractul respectiv a fost ratificat. Comisia consideră că articolul 1 din contract nu conferă întreprinderii Ellinikos Xrysos un avantaj separat, independent de prețul de vânzare. Clauzele prin care diferitele responsabilități financiare anterioare sunt împărțite între vânzător și cumpărător sunt frecvente în contractele private. În ultimă instanță, părțile participante la o vânzare țin seama de aceste clauze atunci când stabilesc prețul de vânzare. Prin urmare, întrebarea care se pune în final, în cazul de față, este dacă vânzarea a reflectat valoarea de piață a minelor, luând în considerare condițiile în care aceasta a fost efectuată.

(51) Autoritățile elene și beneficiarul susțin că vânzarea din 2003 nu a conferit un avantaj întreprinderii Ellinikos Xrysos, deoarece prețul plătit de aceasta a fost egal cu valoarea contabilă a activelor, înregistrată în situațiile financiare ale întreprinderii TVX Hellas, fostul proprietar al minelor Cassandra înainte ca acestea să treacă în proprietatea statului elen.

(52) Comisia nu poate accepta argumentul de mai sus și consideră că nu se poate ține seama de valoarea contabilă înregistrată la întreprinderea TVX Hellas pentru a estima valoarea activelor, întrucât această valoare contabilă rezultă din deprecierea valorii, aplicată și înregistrată în evidențele contabile ale întreprinderii în scopuri fiscale ([17]) și reprezintă valoarea contabilă a activelor. Potrivit unei jurisprudențe consacrate ([18]), valoarea contabilă nu este întotdeauna aceeași cu valoarea de piață atunci când activele sunt evaluate în scopul stabilirii prețului lor de vânzare. De asemenea, activele în cauză au fost transferate independent, iar deprecierea aplicată de fostul proprietar se referea doar la evidențele contabile proprii și la impozitele de plată.

(53) Autoritățile elene și beneficiarul consideră că prețul plătit de Ellinikos Xrysos îndeplinește criteriile economiei de piață, întrucât a fost egal cu prețul cerut de TVX Hellas, o întreprindere privată. Aceasta din urmă ar fi cerut un preț mai mare dacă ar fi putut.

(54) Comisia nu poate accepta argumentul de mai sus. Comisia observă că prețul plătit de Grecia întreprinderii TVX Hellas a rezultat în urma unei compensări reciproce a datoriilor celor două părți. De asemenea, Comisia observă că valoarea creanței întreprinderii TVX Hellas față de bugetul de stat se ridica la 293,5 milioane (a se vedea punctul 15). Aplicând acest raționament, în cazul în care obligațiile de plată ale celor două părți ar fi fost diferite, rezultatul final al recuperării ar fi fost diferit, chiar dacă ar fi avut legătură cu vânzarea acelorași active. Prin urmare, Comisia consideră că plata datoriilor nu a reprezentat valoarea activelor vândute.

(55) În același timp, Comisia observă că revendicările au constat în cereri de compensare înaintate de ambele părți. În mod special, revendicările Greciei se refereau la presupusele efecte nocive asupra mediului, provocate de TVX Hellas. Revendicările întreprinderii TVX Hellas se refereau la cheltuielile de mediu și la pierderile din investiții pe care întreprinderea le-ar fi suferit din cauza anulării autorizațiilor de exploatare, în 2002. Comisia observă, de asemenea, că valoarea activelor nu a fost evaluată la momentul recuperării susmenționate. Prin urmare, prețul de 11 milioane EUR, stabilit pentru vânzarea minelor Cassandra către statul elen, a fost influențat de presupusele datorii ale celor două părți și nu de valoarea activelor.

(56) În cele din urmă, Comisia consideră că decizia întreprinderii TVX Hellas de a vinde minele Cassandra a fost determinată de eșecul investițiilor sale semnificative în mina Olympias, prin urmare de valoarea investiției în Olympias și nu de valoarea minei Stratoni. Ellinikos Xrysos nu efectuase nicio astfel de investiție și deci nu era afectată de eșecul acesteia. Astfel, Comisia consideră că prețul de 11 milioane EUR stabilit pentru vânzarea minelor Cassandra către statul elen a reflectat doar relația comercială dintre TVX Hellas și Grecia, precum și situația specifică a întreprinderii TVX Hellas la momentul vânzării. Prin urmare, aceasta nu putea fi reprezentată printr-un contract comercial separat, ca cel dintre Grecia și Ellinikos Xrysos.

(57) Având în vedere cele de mai sus (punctele 54–56), Comisia concluzionează că recuperarea datoriilor între Grecia și TVX Hellas nu a avut nicio legătură cu valoarea activelor.

(58) Pe baza celor descrise anterior și pentru a stabili dacă prețul de vânzare a reflectat valoarea de piață a activelor, Comisia a împărțit activele în trei categorii: a) mine; b) terenuri și c) rezerve de minereuri. Pentru calcularea valorii de piață a activelor, Comisia a avut drept bază raportul Behre Dolbear (a se vedea punctul 19). În privința terenurilor, Comisia a verificat valoarea menționată în raport, luând ca punct de referință prețul plătit pentru terenul în cauză în cadrul unei licitații din 1995 (a se vedea punctul 11).

(59) Grecia și beneficiarul susțin că raportul Behre Dolbear nu poate fi luat în considerare, întrucât acesta a fost întocmit în scopul de a atrage atenția investitorilor. Comisia nu poate accepta acest argument, deoarece atragerea atenției investitorilor constituie un scop esențial și legitim al oricărui raport de evaluare, întocmit în numele operatorilor din economia de piață care vizează obținerea de fonduri de pe piețele financiare. Este important ca orice evaluare să fie verificată din perspectiva valabilității, dar simplul fapt că un raport de evaluare are drept scop atragerea investitorilor nu constituie un motiv suficient pentru a-l discredita.

(60) De asemenea, Grecia și beneficiarul susțin că raportul nu poate fi luat în considerare deoarece momentul de referință al acestuia (iunie 2004) nu coincide cu momentul vânzării (decembrie 2003).

(61) Comisia nu poate accepta argumentul de mai sus. Comisia constată că, într-adevăr, data raportului Behre Dolbear este 30 iunie 2004, însă conținutul acestuia poate fi considerat ca aparținând aceleiași perioade în care s-a realizat vânzarea din decembrie 2003, întrucât se bazează pe fluctuația prețurilor metalelor în perioada 1993–2003.

([17]) Depreciere calculată aplicând procentele stabilite de autoritățile fiscale.

([18]) A se vedea cauza T-415/05 *Republica Elenă/Comisia Europeană*, punctele 307–308.

(62) Statul elen și Ellinikos Xrysos susțin că raportul nu face referire la activele vândute, ci la valoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos ca întreprindere în activitate, prin urmare nu indică valoarea activelor vândute de statul grec în decembrie 2003. Comisia nu poate accepta acest argument deoarece, pentru a calcula valoarea globală a întreprinderii, raportul oferă o analiză, detaliată pe articole, a valorii activelor vândute.

a.a **Calcularea valorii minelor**

a.a.1. *Argumente privind valoarea minelor*

(63) Autoritățile elene și beneficiarul invocă faptul că, la momentul vânzării, valoarea de piață a minelor Cassandra era redusă sau chiar negativă, ca efect al întreruperii activității pe o perioadă de timp îndelungată, precum și al anulării autorizațiilor de exploatare minieră. De asemenea, autoritățile elene și beneficiarul susțin că prețul plătit la vânzarea din 2003 a reflectat valoarea minei Stratoni, aceasta fiind singura în funcțiune. În special, Grecia recunoaște faptul că, la momentul vânzării, Stratoni deținea autorizații de exploatare valabile și deci era operațională și îndeplinea clauza privind „instalația de producție auxiliară" din raportul Behre Dolbear.

(64) Comisia observă că deciziile de anulare din 2002 au afectat numai valoarea minei Olympias deoarece, la momentul vânzării, mina Stratoni deținea autorizații de exploatare minieră valabile, prin urmare avea o valoare. În același timp, TVX Hellas și-a întrerupt activitatea din cauza eșecului investiției efectuate în domeniul extracției aurului atunci când autorizațiile minei Olympias au fost anulate. În consecință, comportamentul întreprinderii TVX Hellas a fost determinat doar de valoarea investiției în mina Olympias și nu de valoarea minei Stratoni.

(65) În ceea ce privește mina Skouries, autoritățile elene și beneficiarul susțin că la această mină nu s-au realizat niciodată activități de minerit sau investiții, cu excepția cercetărilor miniere efectuate de TVX Hellas anterior vânzării din 2003 și că sunt necesare investiții importante pentru a crea o unitate minieră în acest loc.

(66) Comisia observă că mina Skouries nu avea autorizații de exploatare sau o infrastructură minieră construită. Cu toate acestea, autoritățile elene și beneficiarul nu au transmis nicio informație sau argument solid care să demonstreze că funcționarea minei Skouries nu era autorizată din punct de vedere administrativ sau că aceasta nu era fezabilă din punct de vedere economic. Pe de altă parte, potrivit raportului Behre Dolbear, cheltuielile de capital pentru dezvoltare minieră și construcții la Skouries au fost de 268 milioane USD în 2004, adică 220 de milioane EUR. În raportul în cauză, Behre Dolbear își exprimă opinia că aceste cheltuieli sunt „rezonabile". În consecință, Comisia consideră că nu a existat niciun obstacol administrativ sau economic care să împiedice acordarea autorizațiilor de exploatare minieră sau construirea infrastructurii miniere și desfășurarea activităților de minerit la Skouries.

(67) Pe baza celor expuse anterior (punctele 63–66), Comisia consideră că, la momentul vânzării, valoarea de piață a minei Olympias a fost, într-adevăr, prejudiciată prin deciziile de anulare din 2002, însă valoarea de piață a minelor Stratoni și Skouries nu a fost afectată. Prin urmare, la momentul vânzării din 2003, ar fi fost posibil să se estimeze valoarea de piață a minelor Cassandra.

a.a.2. *Calcularea valorii minelor*

(68) Pentru a calcula valoarea minelor Cassandra, Comisia a realizat o analiză pentru fiecare dintre cele trei mine care formează minele Cassandra (Stratoni, Olympias și Skouries) în ceea ce privește următoarele două aspecte: a) valoarea minei, care ar trebui să se bazeze pe factorii economici valabili la momentul vânzării, și b) capacitatea minei de a fi operațională, pentru a calcula valoarea susmenționată. Pe baza acestor doi factori, Comisia a ajuns la concluzia că minele Stratoni și Skouries aveau o anumită valoare care putea fi calculată, dar că valoarea minei Olympias era greu de stabilit la momentul vânzării din 2003.

(69) Pentru a estima valoarea minelor, Comisia a utilizat raportul Behre Dolbear. În acest raport s-au aplicat trei metode de calcul al valorii de piață juste a minelor Cassandra: a) evaluarea prin metoda veniturilor ([19]); b) evaluarea prin tranzacțiile aferente (vânzările comparabile) și c) metoda capitalizării bursiere ([20]). Valorile obținute prin aplicarea acestor trei metode sunt următoarele: a) 130,3–402,5 milioane USD sau 107,2–331,1 milioane EUR; b) 504,7 milioane USD sau 415,2 milioane EUR și, respectiv, c) 614,9 milioane USD sau 505,9 milioane EUR. Limitele de preț din cadrul evaluării prin metoda veniturilor sunt determinate de scenariile diferite de stabilire a prețurilor, utilizate în această evaluare (a se vedea punctul 72). Dintre aceste trei metode, Comisia a ales să utilizeze metoda veniturilor, justificată prin motivele prezentate în tabelul de mai jos:

([19]) Pentru metoda veniturilor, perioadele luate în considerare la analiza fluxurilor de numerar ale celor trei mine sunt următoarele: a) 2004–2035 pentru Olympias; b) 2004–2015 pentru Stratoni și c) 2004–2034 pentru Skouries.

([20]) Evaluarea prin metoda veniturilor determină valoarea de piață corectă, prin scăderea beneficiilor cumulate generate de un activ, convertind astfel la valoarea actuală beneficiile obținute în timp. Evaluarea tranzacțiilor aferente determină valoarea de piață corectă pe baza valorii actuale de tranzacție a aurului, pentru care valoarea de piață corectă poate fi determinată. În sfârșit, metoda capitalizării bursiere se bazează pe valoarea actuală, de pe pieţele bursiere publice, a societăților de exploatare și producție a aurului, în funcție de rezervele certe și probabile ale acestor societăți.

Tabel

Motivele utilizării metodei veniturilor

Metoda Veniturilor	Tranzacțiile Aferente	Capitalizarea Bursieră
Prin metoda veniturilor se stabilește valoarea detaliată a fiecăreia dintre cele trei unități miniere, pe baza prețului metalelor cunoscut la momentul vânzării minelor. Pentru estimarea valorii unui activ într-o tranzacție, se iau în considerare doar factorii operativi la momentul tranzacției.	Baza utilizată la calcularea valorii tranzacțiilor aferente este pusă sub semnul întrebării, având în vedere faptul că două mine diferite nu pot fi identice. Potrivit firmei Behre Dolbear, metoda tranzacțiilor aferente este controversată din cauza faptului că depozitele de minereuri, chiar dacă fac parte din aceeași categorie de mărfuri, diferă, într-o anumită măsură, în ceea ce privește caracteristicile mineralogice, condițiile de exploatare, aspectele legate de metalurgie și de protecția mediului, problemele sociale existente, calitatea minereurilor etc.	Raportul Behre Dolbear include, de asemenea, un comentariu al firmei de consultanță American Appraisal Associates privind metoda capitalizării bursiere, potrivit căruia capitalizarea bursieră este recomandată ca o metodă de evaluare secundară sau ca un principiu, fiind adecvată pentru verificarea evaluărilor realizate cu ajutorul metodelor primare.
Se pare că Behre Dolbear atribuie o mai mare credibilitate valorii obținute prin metoda veniturilor, afirmând că „în cursul anilor, Behre Dolbear a pus un accent deosebit pe valoarea calculată cu ajutorul metodei veniturilor” (rezumatul privind valoarea minelor, prezentat la pagina 43 din raportul Behre Dolbear).		Metoda veniturilor reprezintă o metodă de evaluare primară, fiind, așadar, cea mai credibilă. În plus, în cazul de față, metoda capitalizării bursiere verifică doar valoarea rezultată din capitalizarea bursieră realizată în primul semestru al anului 2004, ceea ce nu poate fi acceptat, deoarece aceste informații sunt ulterioare vânzării. În consecință, metoda capitalizării bursiere nu poate fi aplicată, nici măcar ca metodă de evaluare secundară.

(70) Grecia recunoaște că, în cazul utilizării raportului Behre Dolbear, nu se poate accepta decât metoda veniturilor, ca metodă de evaluare primară utilizată la nivel internațional, însă numai în ceea ce privește data validării acestui raport (30 iunie 2004) și cu condiția acordării autorizațiilor de exploatare și a realizării unor investiții semnificative.

(71) Pe baza metodei veniturilor, Comisia estimează valoarea minelor la momentul vânzării dine 2003, după cum urmează (a se vedea punctele 72–79).

(72) Aplicând metoda veniturilor, valoarea de piață corectă a minelor Cassandra, la nivelul producției auxiliare ([21]), astfel cum arată operațiunile desfășurate în aceste mine, este evaluată ținând seama de costurile bine definite și de rezervele certe și probabile ([22]). Raportul utilizează trei scenarii diferite pentru determinarea valorii, pe baza prețurilor aplicabile în următoarele perioade: a) media anilor 1993–2003; b) numai primul semestru al anului 2004 și c) media anilor 1993–2003 plus prima jumătate a anului 2004 (împărțit la 2). Comisia consideră că poate lua în considerare numai scenariul privind media anilor 1993–2003, nu și pe celelalte două, deoarece primul se bazează pe prețurile și costurile cunoscute la momentul vânzării din decembrie 2003. În plus, prețurile istorice dintre 1993 și 2003, utilizate de Behre Dolbear, nu prezintă nicio tendință specifică pe durata întregii perioade 1993–2003, adică sunt fluctuante în fiecare an, prin urmare Comisia consideră că media anilor 1993–2003 reflectă mai bine evoluțiile istorice de pe piața metalelor. De asemenea, prețurile din primul semestru al anului 2004 nu sunt reprezentative pentru valoarea minelor, fiind doar o imagine temporară a acesteia, fără a ține seama de fluctuație. Analiza fluctuației este esențială pentru minimizarea efectelor oricăror schimbări neobișnuite sau evenimente neașteptate și obținerea unei evaluări fiabile privind valoarea minelor.

(73) Grecia și beneficiarul susțin că Behre Dolbear estimează că valoarea actuală netă a minelor Cassandra, ca producție auxiliară, este negativă, adică – 2,59 milioane USD (tabelul 5.3 de la pagina 37 din raport), astfel încât prețul efectiv plătit (11 milioane EUR) a depășit valoarea de piață a minelor.

(74) Comisia observă că, în mod independent, valorile nete actuale (la nivelul producției auxiliare), atribuite celor trei proiecte miniere prin metoda veniturilor, sunt următoarele: a) pentru Olympias, – 28,79 milioane USD, adică – 23,7 milioane EUR; b) pentru Stratoni, 10,48 milioane USD, adică 8,6 milioane EUR și c) pentru Skouries, 15,72 milioane USD, adică 12,9 milioane EUR. Suma acestor trei valori este negativă, respectiv – 2,59 milioane USD.

(75) Cu toate acestea, Comisia nu acceptă argumentul de mai sus invocat de Grecia și de beneficiar. Din valorile prezentate anterior, Comisia constată că valoarea netă actuală (la nivelul producției auxiliare) a minei Olympias la momentul vânzării a fost, într-adevăr, negativă. Totuși, Comisia consideră că valoarea netă actuală negativă a minei Olympias înseamnă că,

([21]) În funcțiune, în proces de dezvoltare sau într-o etapă finală a studiului de fezabilitate.

([22]) Rezervele de minereuri constituie resursele a căror extracție este considerată fezabilă din punct de vedere economic. Rezervele pot fi probabile sau certe.

la momentul vânzării, profiturile așteptate din exploatarea minei, la nivelul prețurilor observate în ultimii 11 ani, ar fi fost negative. Având în vedere prețul aurului, orice deținător al minelor Olympias ar fi ales nu să exploateze mina, ci ar fi încercat să evite, pe cât posibil, pierderile. După cum s-a arătat, prin încetarea exploatării, cumpărătorul putea limita pierderile la 5,5 milioane EUR, ceea ce reprezintă cheltuielile pe care cumpărătorul a trebuit să le suporte, pe baza contractului, din motive de protecție a mediului și în scopul efectuării operațiunilor de întreținere. Totuși, din aceasta nu se poate deduce că valoarea minei Olympias ar trebui estimată la 5,5 milioane EUR, deoarece, în principiu, deținerea unei mine creează deținătorului posibilitatea de a alege: acesta poate exploata mina atunci când situația este favorabilă (prețul aurului este suficient de ridicat) sau poate opta să nu o exploateze în situații defavorabile (prețul aurului nu este suficient de ridicat). Astfel, Ellinikos Xrysos ar fi putut opta să preia mina ca parte din pachetul minelor Cassandra sau în scopul de a efectua ulterior investițiile necesare în mina Olympias pentru a reîncepe exploatarea profitabilă în cazul în care prețul aurului ar fi crescut (semnificativ) peste nivelul observat în perioada anterioară (1993–2003).

(76) Este foarte dificil să se obțină o evaluare fiabilă din valorile pe care le implică aceste opțiuni. În plus, orice astfel de valoare ar fi trebui ajustată pentru a ține seama de probabilitatea (posibil foarte mare) ca, deși prețul aurului să fie suficient de ridicat pentru a garanta o exploatare profitabilă, să nu fie acordată autorizația pentru această mină. Astfel cum s-a arătat anterior (a se vedea punctul 12), autorizațiile de exploatare și de prelucrare a aurului la mina Olympias fuseseră anulate din motive de protecție a mediului, considerate serioase. Prin urmare, ar trebui ca mina Olympias să fie privită, cu prudență, ca având o valoare a opțiunii ce poate fi estimată la zero și deci valoarea netă a acesteia ar trebui estimată la – 5,5 milioane EUR.

(77) În schimb, Comisia consideră că valoarea individuală a minei Stratoni și cea a minei Skouries se ridică la 21,5 milioane EUR, reprezentând suma valorilor acestor mine specificată în raportul Behre Dolbear (respectiv, 8,6 milioane EUR plus 12,9 milioane EUR, a se vedea punctul 74), întrucât:

a. mina Stratoni deținea o autorizație de exploatare valabilă, o infrastructură de exploatare minieră și o valoare pozitivă rezultând din activitățile desfășurate (valoare netă actuală pozitivă), prin urmare era operațională la momentul vânzării;

b. în ceea ce privește mina Skouries, Comisia consideră că nu a existat niciun obstacol administrativ sau economic de natură să împiedice acordarea autorizațiilor de exploatare sau construirea unei infrastructuri de exploatare minieră și desfășurarea activităților miniere; de asemenea, mina Skouries avea o valoare pozitivă, ca rezultat al activităților desfășurate (valoare netă actuală pozitivă).

(78) Grecia și beneficiarul susțin că valoarea minelor, estimată de Behre Dolbear, nu poate fi luată în considerare deoarece se referă în același timp la active și la autorizațiile de exploatare relevante, iar Ellinikos Xrysos a achiziționat doar activele, urmând ca autorizațiile de exploatare să fie acordate ulterior de către statul elen. Comisia nu acceptă acest argument pentru că, așa cum s-a arătat mai sus, mina Stratoni deținea o autorizație de exploatare valabilă la momentul vânzării. De asemenea, potrivit celor prezentate anterior, nu au existat obstacole de natură administrativă care să împiedice acordarea unei autorizații de exploatare pentru mina Skouries. Costurile legate de solicitarea și obținerea unei astfel de autorizații pentru mina Skouries erau limitate la onorariile plătite geologilor și altor experți pentru elaborarea studiilor necesare în vederea acordării autorizației și la cheltuielile legate de depunerea unei scrisori de garanție, solicitate de ministerul competent. Potrivit autorităților elene, costurile de mai sus se ridică la aproximativ 5 000 EUR (respectiv), plătibile într-o singură tranșă, plus maximum 600 000 EUR pe an. Comisia consideră că aceste sume sunt reduse față de cheltuielile de capital globale pentru dezvoltare și construcții la mina Skouries, care au atins 268 de milioane USD în 2004, adică 220 de milioane EUR (a se vedea punctul 66). Astfel, în opinia Comisiei, costurile menționate mai sus, legate de autorizația de exploatare, nu ar constitui un obstacol pentru o întreprindere care ar dori să investească în mina Skouries. De asemenea, Comisia menționează faptul că raportul Behre Dolbear include și cheltuielile „administrative" în calculul valorii nete actuale a minei. În consecință, Comisia consideră că raportul respectiv a luat în considerare costurile susmenționate (legate de solicitarea și obținerea unei autorizații de exploatare minieră pentru mina Skouries).

(79) Pe baza calculelor de mai sus, valoarea celor trei mine este estimată la 16 milioane EUR (21,5 milioane EUR – 5,5 milioane EUR).

a.b **Calcularea valorii terenurilor**

(80) Autoritățile elene și beneficiarul susțin că terenul achiziționat de o întreprindere de exploatare minieră poate fi folosit exclusiv pentru activități de minerit și nu are o valoare de piață, întrucât legislația elenă acordă prioritate activităților miniere în zonele respective. Prin urmare, reducerea valorii drepturilor de exploatare minieră din cauza întreruperii activității pentru o perioadă de timp îndelungată și anularea autorizațiilor de exploatare au determinat, de asemenea, reducerea valorii terenului.

(81) În privința aspectului de mai sus, Comisia consideră terenul în cauză drept un activ aparținând unei întreprinderi miniere și nu o „proprietate imobiliară", în sensul larg al cuvântului, datorită caracteristicilor specifice ale activităților de minerit (poluare, probleme de mediu etc.), ceea ce ar crea posibilitatea comercializării acestor active în mod independent față de minele respective.

(82) În orice caz, opinia Comisiei este că orice activ al unei întreprinderi are o valoare, deoarece acesta contribuie sau poate contribui la desfășurarea operațiunilor acesteia și la realizarea de profit. Minele Cassandra constituiau o întreprindere operațională la momentul vânzării, prin urmare Comisia consideră că terenul ar fi putut fi folosit pentru activități miniere și deci avea o valoare. În concluzie, Comisia nu poate accepta argumentul prezentat de Grecia și Ellinikos Xrysos.

(83) Hellenic Mining Watch susține că activele minelor Cassandra includ, de asemenea, proprietăți imobiliare considerabile care sporesc în mod semnificativ valoarea totală a minelor, însă această valoare nu a fost luată în considerare în raportul Behre Dolbear.

(84) Comisia observă însă că raportul Behre Dolbear ține seama de valoarea terenurilor, separând-o de valoarea minelor. Raportul Behre Dolbear consideră terenul drept un activ al minelor Cassandra, neinclus în resursele minerale, și îl evaluează la 6 milioane EUR ([23]), în mod independent de metoda veniturilor.

(85) Totuși, Behre Dolbear menționează în raport că valoarea atribuită terenului este valoarea raportată de către Ellinikos Xrysos și că nu a efectuat o evaluare a terenului în sine. Prin urmare, Comisia trebuie să verifice această valoare.

(86) Pentru aceasta, Comisia a utilizat prețul terenului, valabil în cadrul licitației deschise din 1995 care a fost organizată în scopul vânzării minelor Cassandra către TVX Hellas (a se vedea punctul 11). Această calculație nu este una primară, ci secundară, având rolul de a verifica valabilitatea valorii menționate în raportul Behre Dolbear (6 milioane EUR).

(87) Autoritățile elene recunosc faptul că valoarea determinată în cadrul licitației din 1995 poate fi luată în considerare și că această valoare poate fi considerată neschimbată. Comisia menționează că în contextul vânzării din 1995 a minelor Cassandra către TVX Hellas, s-a atribuit prețul de 1,2 miliarde GRD pentru teren. Comisia subliniază că nu au existat referințe sau indici de preț valabili pentru terenul minelor Cassandra, care este considerat un bun al unei întreprinderi miniere și nu o „proprietate imobiliară”, în sensul larg al cuvântului (a se vedea punctul 81). Dacă ar fi existat astfel de referințe sau indici de preț valabili, ar fi fost posibil să se calculeze o valoare de referință actualizată. În lipsa acestor referințe sau indici, Comisia consideră prețul din 1995 ca fiind estimarea cea mai adecvată de care dispune în cazul de față. În consecință, Comisia ia ca punct de referință valoarea de 1,2 miliarde GRD sau 3,5 milioane EUR (aplicând rata de schimb de 340,75 GRD/EUR, valabilă la momentul intrării Greciei în zona euro, în 2001), ca valoare de piață corectă a terenului.

([23]) A se vedea pagina 42 din raportul Behre Dolbear, „Active și pasive neincluse în resursele minerale”.

(88) După 1995, TVX Hellas a achiziționat încă 70 de parcele (în perioada 1997–2000, în special în 1998 și 1999). Comisia observă că valoarea de achiziție a acestora se ridică la 1,1 milioane EUR, potrivit situațiilor financiare ale întreprinderii TVX Hellas. Comisia consideră că această valoare de achiziție este orientată în funcție de piață, întrucât a fost stabilită de piață. Însumând cele două valori de mai sus (3,5 milioane EUR plus 1,1 milioane EUR), valoarea corectă de piață a terenului poate fi stabilită la un total de 4,6 milioane EUR.

(89) Această valoare de 4,6 milioane EUR reprezintă valoarea nominală a terenului în 2003, calculată pe baza prețurilor din 1995 și 1997–2000. Comisia consideră că această valoare trebuie ajustată în funcție de indicele general din Grecia al prețurilor la producția industrială pentru perioadele 1995–2003 și 1998–2003. Indicele prețurilor la producția industrială este aplicabil deoarece terenul în cauză constituie un bun al unei întreprinderi industriale, iar ajustarea trebuie să reflecte modificările de preț din cadrul sectorului industrial. Această ajustare a prețurilor de vânzare din 1995 și, respectiv, din perioada 1997–2000 conduce la valoarea finală de 5,9 milioane EUR în decembrie 2003.

(90) Comisia observă că valoarea de 5,9 milioane EUR se apropie foarte mult de valoarea de 6 milioane EUR menționată de Behre Dolbear în raportul de evaluare (a se vedea punctul 84). Comisia consideră că această apropiere confirmă caracterul solid al evaluării terenului, efectuată de către Ellinikos Xrysos și utilizată în raportul Behre Dolbear, prin urmare justifică luarea în considerare a cifrei de 6 milioane EUR ca fiind valoarea de piață corectă, în decembrie 2003.

a.c **Calcularea valorii resurselor de minereuri**

(91) Vânzarea din 2003 a inclus și o cantitate de rezerve minerale cu concentrate de aur ([24]). Autoritățile elene și beneficiarul susțin că aceste rezerve aveau o valoare negativă în 2003, din cauza prețului relativ scăzut al aurului și a costurilor relativ mari.

(92) Autoritățile elene au prezentat un calcula al „pragului de rentabilitate” la care tranzacționarea rezervelor susmenționate ar fi fost profitabilă. Ținând seama de concentrația de aur din minereuri, adică 0,7 uncii de aur pe tonă, precum și de prețul aurului la data de 12 decembrie 2003, adică 407 USD pe uncie, valoarea aurului concentrat în rezerve era de 284,9 USD pe tonă. Autoritățile elene au specificat, de asemenea, costurile legate de tranzacționarea rezervelor respective: costuri de prelucrare de 245 USD pe uncie plus 171,5 USD pe tonă; costuri de transport de 50 USD pe tonă; penalități pentru curățare de 270 USD pe tonă și taxe de prelucrare de 5 USD pe uncie plus 4,1 USD pe tonă. Rezultatul calculului de mai sus este un preț de vânzare negativ, de – 210,7 USD pe tonă.

([24]) Un concentrat reprezintă metalul rezidual valoros din care au fost înlăturate aproape toate deșeurile de steril. Metalul rezidual constituie materia primă pentru topire, adică pentru metalurgia extractivă.

(93) Comisia a verificat calculul de mai sus și consideră că, din motivele expuse, legate de preț și costuri, prețul rezervelor la momentul vânzării nu a fost rentabil. Comercializarea rezervelor de minereuri de aur ar putea fi profitabilă atunci când costurile de transport s-ar modifica sau s-ar estima că se modifică, însă acest lucru este imposibil de prevăzut. Nici raportul Behre Dolbear nu menționează valoarea rezervelor de minereu de aur. Prin urmare, Comisia consideră că valoarea acestora nu poate fi calculată.

(94) Hellenic Mining Watch pretinde că rezervele minerale conținând zăcăminte de aur aveau o valoare semnificativă, și anume de 80 milioane EUR. Comisia arată că Hellenic Mining Watch nu justifică însă această valoare de 80 milioane EUR cu nici un fel de date sau probe. Din aceste motive și pe baza calculelor de mai sus, din care rezultă că valoarea acestor rezerve nu poate fi socotită, Comisia respinge argumentul întreprinderii Hellenic Mining Watch.

(95) Comisia observă că activele vândute în decembrie 2003 au inclus două depozite de minereu de plumb și de zinc. Raportul Behre Dolbear include o estimare a valorii concentratelor existente de plumb și de zinc la data de 30 iunie 2004 ([25]). Această estimare este independentă de calculul valorii nete actuale a minelor și nu face parte din evaluarea realizată prin metoda veniturilor, prezentând profitul net realizat din topitorie ([26]) de către proprietarul minei: în primul rând, valoarea conținutului de metal (plumb, argint și zinc) este calculată pe baza prețurilor și a cantităților disponibile în prezent; în al doilea rând, sunt aplicate „plățile din graficul de cheltuieli al topitoriei" (costurile de prelucrare suplimentară percepute de către cumpărătorul minereurilor producătorului acestora), ținând seama de condițiile specifice pentru deducerea acestui cost (procentajele specifice deprecierilor, taxele de prelucrare și rafinare și costurile de transport); în sfârșit, plățile aferente topitoriei sunt deduse din valoarea susmenționată a conținutului de metal ([27]).

(96) Comisia consideră că metoda de mai sus este metoda de calcul standard pentru calcularea prețului metalelor. Prin urmare, Comisia va utiliza această metodă pentru estimarea valorii de piață a depozitelor de minereuri achiziționate de către Ellinikos Xrysos în decembrie 2003, pe baza cantităților de depozite de minereuri și a prețurilor metalelor de la acea dată ([28]). Aplicând metoda de calcul menționată pentru cantitățile de minereuri, prețurile metalelor în decembrie 2003 și condițiile specifice în care Ellinikos Xrysos trebuia să achite costurile aferente topitoriei, Comisia concluzionează că valoarea de piață a depozitelor de minereuri achiziționate de Ellinikos Xrysos în decembrie 2003 s-a ridicat la 3,7 milioane USD sau 3 milioane EUR (utilizând rata de schimb de 1,2254 USD/EUR valabilă la data la care minereurile au fost vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos, respectiv 12 decembrie 2003).

(97) Comisia menționează că, potrivit informațiilor transmise de către beneficiar, depozitele de minereuri de plumb și de zinc achiziționate în decembrie 2003 au fost vândute în decembrie 2004 (1 decembrie 2004 și, respectiv, 31 decembrie 2004), adică ulterior elaborării raportului Behre Dolbear. Astfel, Comisia consideră că, întrucât nu au existat alte tranzacții de minereuri între decembrie 2003 și iunie 2004, care să creeze noi condiții, condițiile specifice aplicabile în cadrul metodei susmenționate (calcularea valorii depozitelor la momentul iunie 2004, a se vedea punctul 95) se aplică și la calcularea valorii depozitelor de minereuri la momentul decembrie 2003.

a.d **Concluzie privind avantajul**

(98) Din calculele prezentate mai sus rezultă că valoarea totală a minelor Cassandra este de 25 milioane EUR, reprezentând suma dintre valoarea minelor (16 milioane EUR), valoarea terenurilor (6 milioane EUR) și valoarea rezervelor de minereuri (3 milioane EUR).

(99) Această valoare totală este considerabil mai mică decât valoarea prezentată în raportul Behre Dolbear ca valoare de piață corectă a activelor minelor Cassandra (500 milioane USD sau 411 milioane EUR, a se vedea punctul 19). Valoarea specificată în raportul Behre Dolbear a fost menționată în decizia Comisiei din 10 decembrie 2008, de inițiere a procedurii oficiale de investigare, ca indiciu al faptului că prețul de vânzare se situa sub valoarea de piață a minelor

(100) Motivul pentru care se pornește de la valoarea specificată în raportul Behre Dolbear (500 de milioane USD) este că aceasta rezultă în urma aplicării a două metode de evaluare care nu sunt adecvate pentru cazul în speță (a se vedea tabelul 1 de mai sus), și anume metoda „tranzacțiilor aferente" și metoda „capitalizării bursiere", care nu pot fi acceptate, din următoarele motive: a) baza de evaluare a tranzacțiilor aferente este îndoielnică, întrucât două mine diferite nu pot fi identice: depozitele de minereuri, chiar dacă fac parte din aceeași categorie de marfă, diferă într-o anumită măsură unele de altele; b) capitalizarea bursieră este recomandată ca metodă de evaluare secundară sau de principiu, fiind adecvată pentru verificarea evaluărilor realizate cu ajutorul metodelor primare, de exemplu prin metoda veniturilor; în cazul de față, metoda capitalizării bursiere nu poate fi folosită nici măcar ca metodă de evaluare secundară,

([25]) A se vedea apendicele 11, „Fluxul de numerar aferent concentratelor de la mina Stratoni".

([26]) Profitul net din topitorie este suma de bani pe care topitoria sau rafinăria o plătește unității miniere pentru producția de minereu și are la bază, de obicei, un preț de moment sau actual al minereurilor, după deducerea costurilor asociate prelucrării suplimentare.

([27]) Cu titlu informativ, Comisia menționează că rezultatul acestui calcul, pentru data de 30 iunie 2004, astfel cum este acesta specificat în raportul Behre Dolbear, este 3,5 milioane USD, adică 2,9 milioane EUR (aplicând rata de schimb de 1,2155 USD/EUR valabilă la data de 30 iunie 2004).

([28]) Cantitățile de depozite de minereuri (astfel cum au fost specificate de către beneficiar): 3 050 tone de plumb și 2 350 tone de zinc. Prețurile metalelor (surse: www.kitco.com și www.lme.com): plumb - 684 USD pe tonă, argint - 5,6 USD pe uncie și zinc 973 USD pe tonă.

deoarece ar verifica doar valoarea obținută prin metoda veniturilor, calculată din capitalizările bursiere pentru primul semestru al anului 2004, ceea ce nu poate fi acceptat deoarece aceste informații sunt subsecvente datei la care a avut loc vânzarea; c) Behre Dolbear atribuie o mai mare credibilitate valorii obținute prin metoda veniturilor.

(101) De asemenea, valoarea totală calculată de către Comisie (25 milioane EUR) este mult mai mică decât limitele de preț obținute prin metoda veniturilor (107,2 milioane EUR – 331,1 milioane EUR, a se vedea punctul 69). Aceste limite se explică prin faptul că cel din urmă preț include următoarele: a) valorile activelor care nu au fost transferate în decembrie 2003, de exemplu bunuri, fluxuri de numerar și rezerve de minereuri (valorile din luna iunie 2004 diferă de cele din decembrie 2003, a se vedea calculele de la punctele 91–97) și b) valoarea resurselor minerale, caracterizată în raportul Behre Dolbear ca fiind speculativă și incertă ([29]) (materialul care pot fi exploatat sau potențialul de explorare). Resursele minerale nu sunt incluse în fluxurile de numerar în scopul stabilirii valorii nete actuale prin metoda veniturilor (a se vedea punctul 72), care rezultă doar din rezervele certe și probabile, excluzând toate celelalte resurse. În plus, limitele de valoare de mai sus includ valori diferite pentru mina Olympias, pentru trei scenarii diferite de stabilire a prețului. Comisia nu acceptă aceste valori (a se vedea punctele 72–76). În concluzie, limitele de valoare susmenționate sunt influențate de diferitele scenarii de stabilire a prețului, dintre care Comisia acceptă unul singur (a se vedea punctul 72).

(102) Comisia concluzionează că valoarea de piață a activelor minelor Cassandra atingea cifra de 25 de milioane EUR la momentul în care acestea au fost vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos.

(103) Comisia consideră că valoarea avantajului de care a beneficiat Ellinikos Xrysos se ridică la 14 milioane EUR, reprezentând diferența dintre valoarea de piață corectă totală a activelor minelor Cassandra (25 de milioane EUR) și prețul de vânzare plătit (11 milioane EUR).

(104) Pe baza analizei de mai sus a argumentelor prezentate de către Grecia și beneficiar, având în vedere calculul valorii de piață a activelor vândute și comparația acestei valori de piață cu prețul plătit efectiv de Ellinikos Xrysos, Comisia constată că este îndeplinit criteriul avantajului.

b. ***Resurse de stat***

(105) Autoritățile elene și beneficiarul susțin că Grecia a acționat doar ca intermediar în vânzarea din 2003 și că nu a fost niciodată proprietarul minelor. De asemenea, autoritățile elene și beneficiarul afirmă că Grecia nu a primit nicio sumă de bani din vânzarea care a avut loc în 2003, întrucât cele 11 milioane EUR au fost plătite direct întreprinderii TVX Hellas. În sfârșit, autoritățile elene și beneficiarul susțin că tranzacția de vânzare din 1995 a avut loc între TVX Hellas și fostul proprietar, o întreprindere privată care se afla în lichidare.

(106) Comisia menționează că Grecia a jucat un rol activ în ambele tranzacții, efectuate prin două contracte diferite. În al doilea contract, Grecia și-a asumat obligația unui vânzător, dar a avut și dreptul la venituri din vânzare. Aceste venituri au fost plătite direct întreprinderii TVX Hellas, pentru a acoperi obligația specifică a statului elen, ceea ce încă o dată demonstrează rolul de vânzător al Greciei și nu de simplu intermediar. Referitor la argumentul potrivit căruia vânzarea din 1995 a avut loc între TVX Hellas și o întreprindere privată, Comisia consideră că, în cazul în speță, acest lucru nu este relevant în privința resurselor de stat, deoarece acest criteriu este examinat doar pentru vânzarea din 2003.

(107) Astfel, Comisia nu acceptă argumentele prezentate de către autoritățile elene și beneficiar, considerând îndeplinit criteriul privind resursele de stat.

c. ***Selectivitate***

(108) Minele Cassandra au fost vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos, iar aceasta a beneficiat, așadar, în mod selectiv, de diferența dintre prețul de vânzare și valoarea de piață a activelor vândute. Astfel, Comisia consideră că măsura este selectivă, deoarece favorizează exclusiv întreprinderea Ellinikos Xrysos.

(109) Nici Grecia, nici beneficiarul nu au avut obiecții cu privire la acest punct.

d. ***Denaturarea concurenței și efectele asupra schimburilor comerciale dintre statele membre***

(110) Ellinikos Xrysos își desfășoară activitatea într-un sector ale cărui produse sunt intens comercializate între statele membre. Există mine de zinc, cupru, plumb, aur și argint în unsprezece state membre, în afară de Grecia, și anume în Regatul Unit, Italia, Finlanda, Polonia, Slovacia, România, Bulgaria, Spania, Irlanda, Portugalia și Suedia ([30]). Zincul, cuprul, plumbul, aurul și argintul sunt comercializate în toate statele membre ([31]). De asemenea, măsurile de ajutor în cauză au acordat întreprinderii Ellinikos Xrysos un avantaj asupra concurenților săi (a se vedea punctele 39–104). Atunci când ajutoarele de stat consolidează poziția unei întreprinderi comparativ cu cea a altor întreprinderi concurente în cadrul schimburilor comerciale dintre statele membre, acele alte întreprinderi trebuie considerate ca fiind afectate de ajutoarele respective. Astfel, criteriul privind denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre este îndeplinit.

([29]) A se vedea paginile 10, 16 și 20.

([30]) Sursa: Asociația Europeană a Industriilor Miniere, http://www.euromines.org.

([31]) Sursa: „European Mineral Statistics 2004–2008" (Statistica mineralelor din Europa în perioada 2004-2008), studiu de geologie britanic, http://www.bgs.ac.uk/.

(111) Nici Grecia și nici beneficiarul nu au exprimat obiecții cu privire la acest punct.

e. ***Concluzie privind existența măsurii de ajutor 1***

(112) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că vânzarea din 2003 a minelor Cassandra către Ellinikos Xrysos constituie ajutor de stat în favoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos, în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Valoarea ajutorului este de 14 milioane EUR, reprezentând diferența dintre prețul plătit la vânzarea din 2003, și anume 11 milioane EUR, și valoarea de piață, la momentul vânzării, a activelor vândute, respectiv, 25 milioane EUR.

MĂSURA 2: EXONERAREA FISCALĂ ȘI REDUCEREA TAXELOR JUDICIARE

a. ***Resurse de stat***

(113) În opinia Greciei și a beneficiarului, reducerea taxelor judiciare nu implică resurse de stat, având în vedere faptul că avocații desfășoară o activitate profesională privată, iar taxele și onorariile către aceștia au fost achitate în mod corect. De asemenea, Grecia și beneficiarul susțin că respectivele taxe judiciare nu au fost plătite de către stat. Totuși, reducerea acestor taxe este stipulată la articolul 5 din contractul de vânzare, care prevede că taxele aferente drepturilor legale și taxele judiciare „vor fi reduse cu 5 % din taxa minimă, astfel cum este stabilită în legislația relevantă".

(114) Comisia acceptă punctul de vedere potrivit căruia avocații nu sunt funcționari publici. Pe de altă parte, Comisia răspunde că notarii, care sunt funcționari publici, nu primesc salariu, iar veniturile lor provin exclusiv de la clienți, nu de la bugetul statului.

(115) Comisia observă, de asemenea, că, potrivit prevederilor din contractele de vânzare, cheltuielile de procedură sunt suportate de către părți. În cazul în speță, Comisia acceptă argumentul autorităților elene, conform căruia statul nu a plătit aceste taxe în locul cumpărătorului.

(116) Astfel, Comisia consideră că reducerea taxelor judiciare nu implică resurse de stat, prin urmare nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(117) În ceea ce privește exonerarea fiscală, scopul impozitelor este acela de a finanța bugetul statului. Prin urmare, necolectarea impozitelor privează statul de resurse. Astfel, Comisia consideră că exonerarea fiscală implică, într-adevăr, resurse de stat.

b. ***Avantajul***

(118) Comisia observă că pentru vânzarea minelor Cassandra au fost impuse următoarele două taxe: 1) o taxă de 5 % pentru transferul minelor și 2) o taxă între 7 % și 9 % pentru transferul terenului.

(119) Ellinikos Xrysos susține că impunerea oricărei taxe pentru vânzarea din 2003 ar fi prematură, deoarece contractul de vânzare nu a fost definitiv, din cauza unei clauze de anulare. Comisia nu acceptă acest argument, deoarece această clauză specială de anulare prevede anularea vânzării numai în cazul în care părțile nu își îndeplinesc anumite obligații, pentru a menține valabilitatea contractului; aceasta reprezintă o clauză standard inclusă în majoritatea contractelor și nu înseamnă că aceste contracte nu sunt definitive. Mai mult, contractul stipulează data intrării în vigoare: articolul 9 din contract prevede că va intra în vigoare la data publicării legii prin care este ratificat în Jurnalul Oficial Elen. În concluzie, contractul nu face referire la caracterul nedefinitiv. Astfel, Comisia consideră că respectivul contract a fost cu adevărat definitiv și că ar fi trebuit percepute taxele corespunzătoare.

(120) Autoritățile elene și beneficiarul susțin că valoarea minelor era negativă și că a fost necesară stimularea potențialilor cumpărători. În privința acestui argument, Comisia menționează că valoarea minelor la momentul vânzării nu era negativă, ci pozitivă și se ridica la 16 milioane EUR (potrivit calculelor de la punctele 68–79).

(121) Comisia observă că, potrivit Codului Minier Elen, transferul de mine se impozitează cu 5 % din valoarea acestora și că acest procent se aplică tranzacțiilor („*με επαχθή αιτία*"). Autoritățile elene susțin că tranzacțiile „cu titlu oneros" sunt tranzacțiile ocazionate de incidente nefericite, de exemplu decesul proprietarului, prin urmare taxa de 5 % se aplică numai acestui tip de tranzacții și nu era aplicabilă în cazul în speță. Comisia nu poate accepta acest argument deoarece, în urma investigării, s-a stabilit că tranzacțiile „cu titlu oneros" sunt acele tranzacții în care persoana care cumpără un bun plătește o anumită compensație și, mai general, în care există un oarecare interes pentru achiziție. Această interpretare este cea consacrată și acceptată ([32]).

(122) În 2003, valoarea de piață a minelor era de 16 milioane EUR (conform calculelor prezentate la punctele 68–79). Astfel, Comisia consideră că impozitul aferent vânzării din 2003 a minelor ar trebui să fie de 0,8 milioane EUR.

(123) În plus, Grecia recunoaște faptul că, într-adevăr, în toate cazurile de vânzări de terenuri se percepe un impozit între 7 % și 9 %, indiferent dacă este vorba de vânzarea activelor unei întreprinderi sau a bunurilor aparținând unei persoane fizice. Comisia a primit două scrisori diferite cu privire la acest aspect, care se contrazic reciproc, și anume una de la Ministerul de Finanțe și una de la Ministerul Mediului, Energiei și Schimbărilor Climatice (organul competent pentru sectorul minier). Comisia a atras atenția autorităților elene asupra acestei contradicții, însă nu a primit nici un răspuns care să

([32]) A se vedea, de exemplu, *Ερμηνεία και νομολογία Αστικού Κώδικα* (Interpretarea și jurisprudența Codului Civil), Vasilios Vathrakokilis, Judecător al Curții Supreme, vol. 2, 2003, p. 636.

exprime o opinie definitivă. Astfel, Comisia acceptă informațiile furnizate de către Ministerul de Finanțe, acesta fiind ministerul responsabil cu problemele fiscale.

(124) În 2003, valoarea de piață a terenului era de 6 milioane EUR (conform calculelor prezentate la punctele 80–90). Astfel, Comisia consideră că pentru vânzarea din 2003 a terenului ar fi trebuit să fie perceput un impozit de 0,54 milioane EUR ([33]).

(125) Întrucât contractul de vânzare din 2003 prevedea un impozit zero pentru acest transfer, Comisia consideră că sumele susmenționate (totalizând 1,34 milioane EUR) constituie un avantaj de care Ellinikos Xrysos a beneficiat.

(126) Grecia și beneficiarul susțin că exonerarea fiscală s-a ridicat la 38 000 EUR, așadar sub pragul *de minimis* ([34]) și că această exonerare nu a conferit un avantaj cumpărătorului. Comisia nu poate accepta acest argument, deoarece pragul *de minimis*, care era de 100 000 EUR la momentul vânzării din 2003, se aplică indiferent de forma ajutorului sau de obiectivul urmărit. Prin urmare, nu este posibil să se separe inițial cele două măsuri de ajutor diferite, adică măsura 1 de măsura 2, și apoi să ia în considerare doar parțial măsura 2, respectiv exonerarea fiscală. Comisia a examinat cele două măsuri de ajutor în cauză și a constatat că, împreună, acestea implică ajutoare a căror sumă depășește pragul *de minimis* de 100 000 EUR, în consecință Comisia consideră că ajutoarele acordate nu respectă condițiile de acordare a ajutorului *de minimis*. Pe baza celor de mai sus, Comisia își menține concluzia prezentată la punctul 125.

c. ***Selectivitate***

(127) Criteriul selectivității este îndeplinit, astfel cum s-a arătat la punctul 108.

d. ***Denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale între statele membre***

(128) În concluzie, criteriul privind denaturarea concurenței și efectul asupra comerțului între statele membre este îndeplinit, astfel cum s-a arătat la punctul 110.

e. ***Concluzie privind existența măsurii de ajutor 2***

(129) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că exonerarea fiscală constituie ajutor de stat în sumă de 1,34 milioane EUR, acordat în favoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos, în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Pe de altă parte, Comisia consideră că reducerea taxelor judiciare nu constituie ajutor de stat, în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

([33]) Calculul în care se aplică nivelul de impozitare între 7 % și 9 %: 15 000 EUR × 0,07 + 5 990 000 EUR × 0,09 = 1 050 EUR + 539 100 EUR = 540 150 EUR.

([34]) A se vedea nota de subsol 13.

IV.b. *COMPATIBILITATEA AJUTORULUI CU PIAȚA INTERNĂ*

GENERALITĂȚI

(130) În cazul în care respectivele măsuri constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, este necesară evaluarea compatibilității lor, ținând seama de excepțiile prevăzute la alineatele (2) și 3 ale aceluiași articol.

(131) La articolul 107 alineatul (2) și alineatul (3) din TFUE sunt prevăzute excepții de la regula generală, potrivit căreia ajutorul de stat este incompatibil cu piața internă, astfel cum se menționează la articolul 107 alineatul (1).

(132) În cele ce urmează, Comisia va evalua compatibilitatea măsurilor ținând seama de aceste excepții.

EXCEPȚII ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (2) DIN TFUE

(133) Excepțiile prevăzute la articolul 107 alineatul (2) din TFUE nu se aplică în cazul de față: această măsură nu are un caracter social, nu a fost acordată consumatorilor individuali, nu este destinată reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau alte evenimente extraordinare și nu a fost acordată economiei anumitor regiuni ale Republicii Federale Germania, afectate de divizarea acestei țări.

EXCEPȚII ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (3) DIN TFUE

(134) Alte excepții sunt prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din TFUE. În mod clar, excepțiile menționate la articolul 107 alineatul (3) literele (b), (d) și (e) nu sunt aplicabile și nu au fost invocate de către autoritățile elene. În cele ce urmează, Comisia va evalua potențiala compatibilitate a măsurilor în temeiul articolului 107 alineatul (3) literele (a) și (c).

(135) Articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE prevede că „ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut” pot fi declarate compatibile cu piața internă. Minele Cassandra se află într-o regiune eligibilă pentru a beneficia de asistență în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE, iar Ellinikos Xrysos ar putea fi, așadar, eligibilă pentru a primi ajutoare regionale.

(136) Orientările privind ajutoarele de stat regionale, aplicabile la momentul vânzării din 2003 („Orientările din 1998 privind ajutoarele regionale” ([35])) stabilesc condițiile de aprobare a ajutoarelor regionale pentru investiții.

([35]) JO C 74, 10.3.1998, p. 9.

(137) Potrivit orientărilor din 1998, ajutoarele regionale au ca obiect fie o investiție productivă, fie crearea de locuri de muncă în legătură cu realizarea unei investiții.

(138) În ceea ce privește posibilitatea ca măsurile în cauză să fie considerate ajutoare pentru crearea de locuri de muncă, trebuie subliniat faptul că, în sensul ajutorului regional, crearea de locuri de muncă înseamnă o creștere netă a numărului de locuri de muncă în întreprinderea examinată în comparație cu media unei anumite perioade, și că orice locuri de muncă pierdute în acea perioadă trebuie, prin urmare, deduse din numărul de locuri aparent create în aceeași perioadă. De asemenea, suma ajutorului trebuie să se calculeze pe baza costurilor salariale; în principiu, această sumă nu trebuie să depășească un anumit procent din costurile salariale ale persoanei angajate, calculată pentru o perioadă de trei ani.

(139) Referitor la aceste cerințe, Comisia observă că în contractul de vânzare a fost prevăzută doar o clauză vagă, prin care se acordă întreprinderii Ellinikos Xrysos libertatea de a recruta orice număr de angajați, în funcție de necesități. Comisia constată că nu sunt îndeplinite condițiile susmenționate, întrucât nu s-a prevăzut crearea de locuri de muncă, în sensul Orientărilor.

(140) În Orientările din 1998 privind ajutoarele regionale, o investiție inițială este definită ca o investiție în capitaluri fixe pentru înființarea unei noi unități, extinderea unei unități existente sau demararea unei activități care implică o schimbare fundamentală a produsului sau a procesului de producție al unei unități existente (prin raționalizare, diversificare sau modernizare) ([36]).

(141) Comisia acceptă faptul că achiziția minei Skouries poate fi considerată investiție inițială, pe baza definiției de mai sus, stabilită în orientări. La momentul vânzării din 2003, nu exista o infrastructură de exploatare minieră deja creată la mina Skouries și era necesară o investiție în capitaluri fixe, în vederea demarării activității la noua mină (a se vedea punctul 66).

(142) În privința minei Stratoni, Comisia se îndoiește că vânzarea activelor poate fi considerată investiție inițială, în sensul orientărilor ([37]).

([36]) Punctul 4.4 din Orientări.

([37]) Stratoni deținea o autorizație de exploatare valabilă și o infrastructură deja creată pentru exploatare minieră, prin urmare era operațională la momentul vânzării [a se vedea punctul 77(a)]. Astfel, se pare că vânzarea minei Stratoni nu a fost legată de constituirea unei noi unități, extinderea unei unități existente sau demararea unei activități care implică o schimbare fundamentală a produsului sau a procesului de producție al unei unități existente.

(143) Totuși, potrivit Orientărilor din 1998 privind ajutoarele regionale, o investiție în capitaluri fixe, efectuată sub forma cumpărării unei unități care a fost închisă sau care ar fi fost închisă dacă nu ar fi fost cumpărată, poate fi, de asemenea, considerată investiție inițială.

(144) În acest sens, Comisia consideră că, într-adevăr, Grecia a demonstrat, că minele au fost închise sau ar fi fost închise dacă nu ar fi fost cumpărate de către Ellinikos Xrysos ([38]). Astfel, această investiție ar putea fi privită ca o investiție inițială.

(145) Totuși, faptul că vânzarea minelor Cassandra va fi considerată o investiție inițială nu înseamnă că această investiție este compatibilă în temeiul Orientărilor din 1998 privind ajutoarele regionale. Două dintre condițiile stabilite în aceste orientări nu sunt îndeplinite, astfel cum se arată la punctele 146–152 de mai jos:

(146) În primul rând, vânzarea minelor Cassandra reprezintă o măsură *ad hoc*. În acest sens, Orientările din 1998 privind ajutoarele regionale menționează în mod explicit următoarele: „în ceea ce privește ajutoarele de stat, nu se poate acorda o derogare de la principiul incompatibilității, astfel cum este stabilit la articolul [107 alineatul (1)] din tratat, decât dacă echilibrul dintre denaturarea concurenței și beneficiile ajutoarelor în sensul dezvoltării unei regiuni defavorizate poate fi garantat … Un ajutor individual *ad hoc* acordat unei singure întreprinderi sau limitat la un singur sector de activitate poate avea un impact semnificativ asupra concurenței de pe piața relevantă, iar efectele sale asupra dezvoltării regionale pot fi, de asemenea, limitate. Un astfel de ajutor se încadrează, în general, în sfera de aplicare a unor politici industriale sectoriale specifice și nu este aliniat la spiritul politicii ajutoarelor regionale ca atare. Acestea din urmă trebuie să rămână neutre în ceea ce privește alocarea de resurse productive între diferitele sectoare și activități economice. Comisia consideră că un astfel de ajutor nu îndeplinește cerințele stabilite la alineatul precedent” (punctul 2, al doilea paragraf din orientări), mai puțin în cazul în care se poate dovedi contrariul.

(147) În pofida faptului că, la momentul adoptării deciziei de inițiere a Comisiei din 10 decembrie 2008, Grecia a fost invitată să își exprime punctul de vedere asupra compatibilității ajutorului, în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și al Orientărilor din 1998 privind ajutoarele regionale, Comisia menționează că Grecia nu a reușit să demonstreze că vânzarea minelor Cassandra a respectat un echilibru între denaturarea concurenței și beneficiile ajutorului ceea ce privește dezvoltarea unei regiuni defavorizate.

([38]) Desigur, statul, în calitate de proprietar al minelor, nu le-ar fi exploatat din punct de vedere economic. Prin urmare, cumpărarea minelor de către Ellinikos Xrysos ar putea fi considerată indispensabilă pentru a împiedica dispariția acestor active din regiunea asistată respectivă.

(148) În al doilea rând, ajutoarele regionale trebuie să aibă un efect stimulativ, adică să constituie un stimulent real pentru realizarea investițiilor care, în alte circumstanțe, nu ar fi fost realizate în zonele asistate. Astfel, orientările menționează că „schemele de ajutoare trebuie să prevadă că cererea de ajutor trebuie să fie introdusă înainte de începutul executării proiectelor” ([39]). Această condiție este valabilă și în cazul ajutoarelor *ad hoc* ([40]). Grecia nu a demonstrat că beneficiarul a respectat cerința susmenționată, nici că acesta a introdus cererea de ajutor înaintea începerii proiectului.

(149) De asemenea, în privința efectului stimulativ al ajutorului, Comisia menționează că Grecia nu a organizat o licitație deschisă și necondiționată pentru vânzarea minelor Cassandra. Comisia consideră că o astfel de licitație deschisă și necondiționată ar fi constituit un bun prilej pentru a verifica dacă există pe piață investitori interesați să cumpere minele. Întrucât această licitație nu a avut loc, Comisia consideră că Grecia nu a verificat nivelul de interes de pe piață pentru realizarea de investiții la minele Cassandra și deci nu a verificat necesitatea unui ajutor cu efect stimulativ.

(150) În plus, Comisia menționează că achiziția minelor Cassandra a constituit o investiție în sectorul minier. Acest sector este o industrie intens capitalizată, în care sunt necesare investiții semnificative pentru dezvoltarea întreprinderilor și a operațiunilor. În cazul de față, potrivit raportului Behre Dolbear, cheltuielile de capital pentru dezvoltarea minei și construirea infrastructurii la Skouries au fost de 220 de milioane EUR (a se vedea punctul 66). Comisia observă că această sumă este considerabil mai mare decât suma ajutoarelor în cauză, respectiv 15,34 milioane EUR (a se vedea sumele combinate de la punctele 111 și 124). Valoarea ajutoarelor de mai sus reprezintă doar 7 % din investiția necesară pentru o singură mină. De asemenea, Comisia nu a primit nicio dovadă a faptului că Ellinikos Xrysos nu a putut realiza investiția fără ajutor. Dimpotrivă, Grecia și Ellinikos Xrysos au afirmat că aceasta din urmă va realiza, într-adevăr, investiții de capital pentru dezvoltarea minelor ([41]). Astfel, Comisia consideră că ajutorul în cauză nu a avut un efect stimulativ și nu a fost necesar pentru investitorii interesați de achiziționarea minelor Cassandra.

(151) În concluzie, Grecia nu a reușit să demonstreze efectul stimulativ al ajutorului în cauză.

(152) Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că vânzarea minelor Cassandra nu satisface condițiile Orientărilor din 1998 privind ajutoarele regionale, pentru declararea compatibilității ajutorului ca ajutor pentru o investiție inițială.

(153) De asemenea, s-ar putea analiza dacă ajutorul poate fi declarat compatibil ca ajutor pentru funcționare, în temeiul Orientărilor din 1998 privind ajutoarele regionale. Orientările definesc ajutorul pentru funcționare ca ajutor destinat reducerii cheltuielilor curente ale unei întreprinderi. În conformitate cu orientările, ajutorul pentru funcționare poate fi acordat, în mod excepțional, în regiuni eligibile în temeiul derogării prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.

(154) În orice caz, în conformitate cu orientările, ajutoarele pentru funcționare „sunt destinate reducerii cheltuielilor curente ale unei întreprinderi” (punctul 4.15). Cheltuielile curente sunt altele decât cele de capital și, de obicei, cheltuieli recurente necesare funcționării unei întreprinderi. Ajutorul în cauză nu a finanțat cheltuieli curente în acest sens, ci o investiție în capitaluri fixe (achiziționarea minelor și a terenului) și o exonerare de la plata impozitului datorat pentru această investiție (impozit pe transfer). Așadar, ajutorul în cauză nu a finanțat cheltuieli curente. Astfel, Comisia consideră că ajutorul în cauză nu corespunde definiției ajutorului pentru funcționare, în înțelesul Orientărilor.

(155) În plus, în conformitate cu orientările, ajutoarele pentru funcționare pot fi acordate în regiuni eligibile, cu condiția ca nivelul acestor ajutoare să fie proporțional handicapurilor care se intenționează a fi eliminate, iar statului membru îi revine sarcina de a demonstra existența și dimensiunea handicapurilor respective. În cazul de față, Grecia nu a prezentat nicio evaluare sau calcul privind handicapurile din regiune și nivelul ajutorului, pentru a demonstra că acesta din urmă este proporțional handicapurilor.

(156) În sfârșit, în conformitate cu orientările, ajutoarele pentru funcționare trebuie să fie valabile pentru o perioadă limitată și reduse progresiv. Comisia observă că vânzarea în cauză nu a fost supusă unei limite de timp sau unei reduceri progresive. Într-adevăr, atât prețul de vânzare, cât și exonerarea fiscală, stabilite în contractul de vânzare, au fost determinate și validate fără nicio referire la o limită de timp sau o reducere.

([39]) Punctul 4.2 din Orientări.

([40]) A se vedea cauza T-162/06 Kronopl/Comisia, Rec. 2009, p. II-1, punctele 80 și 81. În această hotărâre, Tribunalul de Primă Instanță nu stabilește dacă ajutorul în cauză are un efect stimulativ, însă menționează în mod clar că efectul stimulativ reprezintă o condiție de compatibilitate a ajutoarelor regionale și că punctul 4.2 din orientările din 1998 privind ajutorul regional „se referă la circumstanțe de natură cronologică și deci la o evaluare *ratione temporis* care este perfect adecvată pentru a stabili dacă există un efect stimulativ”. Pentru adoptarea unei decizii negative, întemeiată pe lipsa efectului stimulativ a ajutorului acordat pentru investițiile străine directe realizate de o întreprindere de mari dimensiuni, a se vedea, de asemenea, Decizia din 14 octombrie 1998 a Comisiei privind propunerea Austriei de acordare a unui ajutor în favoarea întreprinderii Lift Gmbh [C(1998) 3212].

([41]) Astfel cum se prevede la articolul 3 alineatele (2)-(5) din contractul de vânzare din 2003, Ellinikos Xrysos a fost obligată să elaboreze un plan de investiții în termen de 24 de luni de la publicarea legii pentru ratificarea contractului de vânzare, pe care să îl prezinte organelor administrative competente în vederea obținerii aprobărilor necesare și să pună în aplicare planul aprobat, în termenul-limită administrativ.

(157) Astfel, Comisia consideră că ajutorul nu poate fi declarat compatibil în temeiul orientărilor.

(158) Comisia concluzionează că ajutorul nu poate fi declarat compatibil în temeiul Orientărilor din 1998 privind ajutoarele regionale.

(159) În ceea ce privește compatibilitatea ajutorului în temeiul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare, declararea anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună, în aplicarea articolelor 107 și 108 din TFUE ([42]), Comisia consideră că, pe baza cifrelor financiare prezentate de autoritățile elene, Ellinikos Xrysos este o întreprindere de mari dimensiuni, astfel cum s-a explicat la punctul 12 de mai sus. În conformitate cu articolul 1 alineatul (5) din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare, ajutoarele *ad hoc* acordate întreprinderilor de mari dimensiuni sunt excluse din sfera de aplicare a regulamentului.

(160) De asemenea, în conformitate cu articolul 8 alineatul (3) din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare, în cazul în care un ajutor înscris în sfera de aplicare a regulamentului este acordat unei întreprinderi de mari dimensiuni, statul membru trebuie să confirme efectul stimulativ concret al ajutorului, pe baza unui document de analiză a viabilității proiectului sau activității beneficiarului, cu și fără ajutor. Comisia nu a primit nicio astfel de dovadă.

(161) În fine, în conformitate cu Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare, achiziția de active fixe direct legate de o întreprindere care a fost închisă sau ar fi fost închisă dacă nu ar fi fost cumpărată este considerată o cheltuială eligibilă cu condiția ca tranzacția să se efectueze în condițiile pieței. Autoritățile elene recunosc faptul că tranzacția a avut loc fără organizarea unei licitații deschise, necondiționate și transparente și fără o evaluare independentă a valorii de piață a activelor minelor Cassandra. Astfel, Comisia consideră că vânzarea în cauză nu a fost realizată în condițiile pieței.

(162) În concluzie, ajutorul acordat întreprinderii Ellinikos Xrysos nu este compatibil în temeiul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare.

(163) Articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE prevede că pot fi considerate compatibile cu piața internă „ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun”.

(164) Comisia consideră că excepția prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) nu se aplică în cazul de față și că Ellinikos Xrysos nu este eligibilă pentru ajutor de salvare și/sau de restructurare. În conformitate cu punctul 7 din Orientările comunitare din 1999 privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, aplicabil la momentul vânzării din 2003 ([43]), „o întreprindere nou creată nu este eligibilă pentru a primi ajutor de salvare sau restructurare, chiar dacă situația sa financiară este incertă. Această situație apare, de exemplu, atunci când o nouă întreprindere se formează ca urmare a lichidării unei alte întreprinderi sau în cazul în care doar preia activele respectivei companii”. Ellinikos Xrysos este o întreprindere care a fost înființată cu trei zile înaintea achiziției minelor Cassandra. Mai mult, ajutorul de restructurare este condiționat de existența unui plan de restructurare solid, iar Grecia nu a prezentat un asemenea plan de restructurare. În concluzie, ajutorul acordat întreprinderii Ellinikos Xrysos nu este compatibil cu normele privind ajutoarele de salvare și/sau restructurare.

(165) În sfârșit, în privința ajutorului pentru protecția mediului, Ellinikos Xrysos a fost obligată să respecte standardele de mediu aplicabile. În special, aceasta a fost obligată să realizeze investiții pentru protecția mediului și să își desfășoare activitățile de exploatare minieră în conformitate cu legislația elenă și cea a Uniunii Europene în domeniul protecției mediului. Întrucât aceste obligații erau prevăzute de lege, nu a fost necesară acordarea de ajutor întreprinderii Ellinikos Xrysos pentru ca aceasta să respecte legea.

CONCLUZIE PRIVIND COMPATIBILITATEA

(166) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că măsurile de ajutor în cauză sunt incompatibile cu TFUE.

(167) În special, Comisia consideră că diferența dintre valoarea de piață a activelor minelor Cassandra și prețul la care acestea au fost vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos constituie un ajutor incompatibil acordat acestei întreprinderi. De asemenea, Comisia consideră că valoarea impozitului care ar fi trebuit plătit de către Ellinikos Xrysos pentru cumpărarea minelor și a terenului constituie un ajutor incompatibil în favoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos.

V. **CONCLUZII**

(168) Având în vedere cele prezentate anterior, Comisia concluzionează că măsurile în cauză constituie ajutor de stat în favoarea întreprinderii Ellinikos Xrysos, în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În special, Comisia consideră că diferența dintre valoarea de piață a activelor minelor Cassandra și prețul la care acestea au fost vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos constituie un ajutor acordat în favoarea acesteia, iar valoarea impozitului care ar fi trebuit plătit de către Ellinikos Xrysos pentru cumpărarea minelor și a terenului constituie, de asemenea, un ajutor acordat aceleiași întreprinderi.

(169) În plus, Comisia concluzionează că măsurile de ajutor în cauză sunt incompatibile cu piața internă. În special,

([42]) JO L 214, 9.8.2008, p. 3.

([43]) JO C 288, 9.10.1999, p. 2.

Comisia consideră că diferența dintre valoarea de piață a activelor minelor Cassandra și prețul la care acestea au fost vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos constituie un ajutor incompatibil acordat în favoarea acesteia, iar valoarea impozitului care ar fi trebuit plătit de către Ellinikos Xrysos pentru achiziționarea minelor și a terenului constituie, de asemenea, un ajutor incompatibil, acordat aceleiași întreprinderi.

(170) În conformitate cu TFUE și cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție, Comisia are competența de a decide că statul membru în cauză trebuie să anuleze sau să modifice măsura de ajutor atunci când Comisia concluzionează că acesta este incompatibil cu piața internă ([44]). De asemenea, Curtea a susținut în mod consecvent că, în cazul măsurilor de ajutor considerate de Comisie ca fiind incompatibile cu piața internă, obligația statului de a anula măsura de ajutor este menită să restabilească situația existentă anterior ([45]). Curtea a afirmat în acest context că obiectivul este îndeplinit atunci când beneficiarul rambursează valoarea ajutoarelor acordate în mod ilegal, pierzând în acest fel avantajul pe care l-a avut față de ceilalți concurenți de pe piață, iar situația anterioară acordării ajutorului este restabilită ([46]).

(171) Urmând jurisprudența menționată, articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/99 al Consiliului ([47]) prevede că „atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar.”

(172) Astfel, având în vedere că măsurile în cauză sunt considerate ajutor ilegal și incompatibil, ajutorul trebuie recuperat pentru restabilirea situației care a existat pe piață înainte de acordarea acestuia. Prin urmare, suma care trebuie să fie recuperată urmează a fi calculată de la data înregistrării avantajului pentru beneficiar, adică atunci când ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarului și se calculează dobândă până la recuperarea efectivă.

(173) Elementul incompatibil al măsurilor de ajutor este suma a) diferenței dintre valoarea de piață a activelor minelor Cassandra și prețul la care acestea au fost vândute întreprinderii Ellinikos Xrysos (14 milioane EUR) și b) valorii impozitului pe care Ellinikos Xrysos ar fi trebuit să îl plătească pentru achiziționarea activelor, respectiv a minelor și a terenului (1,34 milioane EUR), adică 15,34 milioane EUR.

(174) De asemenea, în ceea ce privește recuperarea, Comisia consideră că articolul 4 din contractul de vânzare din 2003 include două decizii de anulare, specificând faptul că Ellinikos Xrysos ar putea anula vânzarea în următoarele două cazuri: a) autorizațiile de exploatare minieră se modifică în urma emiterii unui act administrativ sau act de lege, de către autoritățile elene sau b) a unei hotărâri judecătorești (privind autorizațiile de exploatare minieră) de încetare a operațiunilor sau de realizare a planului de investiții. În ambele cazuri, Ellinikos Xrysos va înapoia activele statului elen și va rambursa suma totală de 11 milioane EUR, posibil cu plata unei remunerații suplimentare.

(175) Potrivit declarațiilor autorităților elene, aceste două prevederi ar putea fi aplicate printr-o decizie a Comisiei privind recuperarea ajutorului incompatibil. Acest lucru depinde de modul de interpretare a contractului și a legislației naționale. În cazul în care, totuși, prevederile respective sunt aplicate, Grecia nu va fi scutită de obligația de a recupera ajutorul, în conformitate cu prezenta decizie.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat în cuantum de 15,34 milioane EUR, pe care Grecia l-a acordat în mod ilegal întreprinderii Ellinikos Xrysos SA, cu încălcarea dispozițiilor articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, prin vânzarea de active și de teren sub valoarea de piață a acestora și prin exonerarea fiscală aferentă, în scopul protejării locurilor de muncă și a mediului, precum și în scopul creării unui stimulent pentru potențialii cumpărători ai minelor Cassandra, este incompatibil cu piața internă.

Articolul 2

1. Grecia recuperează de la beneficiar ajutorul menționat la articolul 1.

2. Sumele care urmează să fie recuperate sunt purtătoare de dobândă de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarului până la data la care sunt recuperate efectiv.

3. Dobânda se calculează ca dobândă compusă în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ([48]) și cu Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei ([49]), de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004.

4. Grecia anulează toate plățile restante ale ajutorului menționat la articolul 1, începând de la data adoptării prezentei decizii.

([44]) Cauza C-70/72 Comisia/Germania, Rec. 1973, p. 813, punctul 13.
([45]) Cauzele conexate C-278/92, C-279/92 și C-280/92 Spania/Comisia, Rec. 1994, p. I-4103, punctul 75.
([46]) Cauza C-75/97 Belgia/Comisia, Rec. 1999, p. I-3671, punctele 64-65.
([47]) JO L 83, 27.3.1999, p. 1.
([48]) JO L 140, 30.4.2004, p. 1.
([49]) JO L 82, 25.3.2008, p. 1.

Articolul 3

1. Recuperarea ajutorului menționat la articolul 1 este imediată și efectivă.

2. Grecia se asigură că prezenta decizie este pusă în aplicare în termen de patru luni de la notificarea acesteia.

Articolul 4

1. În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Grecia trebuie să prezinte următoarele informații Comisiei:

(a) suma totală (suma principală și dobânda de recuperare) care urmează a fi recuperată de la beneficiar;

(b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și planificate pentru a respecta prezenta decizie;

(c) documente justificative care demonstrează că beneficiarul a primit ordinul de a restitui ajutorul.

2. Grecia trebuie să informeze în mod regulat Comisia cu privire la evoluția măsurilor naționale adoptate pentru punerea în aplicare a prezentei decizii până la finalizarea recuperării ajutorului menționat la articolul 1. Aceasta trebuie să prezinte imediat, la simpla cerere a Comisiei, informații privind măsurile deja adoptate și planificate pentru a respecta prezenta decizie. De asemenea, Grecia trebuie să furnizeze informații detaliate privind sumele ajutorului și dobânzii de recuperare recuperate deja de la beneficiar.

Articolul 5

Prezenta decizie se adresează Greciei.

Adoptată la Bruxelles, 23 februarie 2011.

Pentru Comisie

Joaquín ALMUNIA

Vicepreședinte